

JAARVERSLAG

2018

AAP

INHOUD

2018 in vogelvlucht 4

Woord vooraf 6

Bestuursverslag 7

Organisatie en personeel 16

Strategie 20

Blik op de toekomst 23

Verantwoording Raad van Toezicht 24

Verantwoordingsverklaring 26

Het financieel verslag 29

Samenwerkingstabel 32

Vermogens- en liquiditeitsbeleid bij Stichting AAP 36

Jaarrekening 39

Overige gegevens 66

Exploitatiebegroting 2019 69

Dit jaarverslag is zakelijk en cijfermatig van opzet. Voor meer achtergronden en beeldmateriaal verwijzen wij u graag naar het digitale jaarverslag op onze website www.aap.nl.

Alle dieren op de foto's in dit jaarverslag zijn door AAP opgevangen.

Dit jaarverslag is geprint op FSC-papier

2018 IN VOGELVLUCHT

Dierenwelzijn staat nog altijd sterk onder druk. Veel exotische dieren leiden geen dierwaardig leven en menselijk handelen is daar vaak de oorzaak van. Bij AAP verbeteren wij op een duurzame manier het welzijn van deze uitheemse, niet-gedomesticeerde dieren. Dit lukt ons door praktische opvang te combineren met wetgeving en beleid. Dweilen met de kraan dicht, noemen we dat.

MIJLPALEN VOOR DIERENWELZIJN

Goed nieuws voor wilde dieren in circussen: in 2018 hebben Portugal, Slowakije, Luxemburg, Letland én Zweden een verbod op wilde dieren in circussen ingesteld! Daarnaast besloot Denemarken de laatste wilde diersoorten die nog in het circus waren toegestaan nu ook te verbieden. In Spanje kozen 6 regio's voor een verbod.

Luxemburg voerde dit jaar als derde EU-lidstaat de Positieflijst in. In ons eigen land gaf Minister Carola Schouten opnieuw aan dat ze zich inzet voor de Positieflijst en de implementatie ervan. [Zie pagina 9.](#)

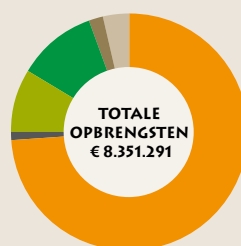
EEN NIEUW THUIS

De meeste dieren blijven tijdelijk bij AAP. We zoeken een geschikt, permanent onderkomen voor ze, waardoor er weer plek vrijkomt voor andere dieren die onze hulp hard nodig hebben. In 2018 werden 93 dieren herplaatst. Op 31 december 2018 verbleven er in totaal 608 AAP-dieren bij 104 verschillende herplaatspartners. Zo zijn vijf oud-circustijgers uit AAP Primadomus verhuisd naar Isle of Wight Zoo in Groot-Brittannië en berberaapje Musa vertrok met 8 andere berberapen naar Natuurhulpcentrum Opglabbeek in België. [Zie pagina 12.](#)

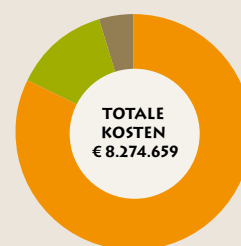
ONZE ACHTERBAN

Donateurs: 54.677
Air Miles-spaarders 107.844

[Zie pagina 13.](#)

- Particulieren € 6.191.619
- Bedrijven € 74.967
- Loterijorganisaties € 737.934
- Subsidies van overheden € 902.922
- Andere organisaties zonder winststreven € 157.464
- Overige € 286.384

- Besteed aan doelstellingen € 6.810.612
- Wervingskosten € 1.094.358
- Beheer en administratie € 369.689

GERED

AAP heeft in 2018 in totaal 95 dieren opgevangen, 5 daarvan kwamen terug van hun herplaatsadres. Door een lage uitstroom van dieren, ligt het aantal lager dan voorgaande jaren.

- 4 grote katachtigen
- 35 primaten
- 56 overige zoogdieren

[Zie pagina 12.](#)

TAKE CARE

In 2018 verzorgde AAP gemiddeld 463 dieren. Op 31 december verbleven er 454 dieren in de opvang, waaronder ringstaartmaki Yupp. Zij woonde bij een Spaanse familie in huis en zat met een riem vastgebonden een de tafelpoot. Yupp zat onder de wonden en op haar staart zat bijna geen haar meer; een bekend verschijnsel bij dieren die stress ervaren. Het gaat gelukkig inmiddels goed met Yupp. Meer informatie over het aantal dieren bij AAP vindt u op [pagina 12](#).

ONLINE

Onze belangrijkste social mediakanalen zijn Facebook, Twitter, Instagram en YouTube. Instagram had dit jaar de grootste relatieve groei, maar ook de andere kanalen zijn gegroeid qua bereik en aantal volgers. [Zie pagina 15](#).

ONDERTUSSEN IN PRIMADOMUS...

In onze Spaanse opvanglocatie AAP Primadomus werden dit jaar gemiddeld 118 dieren verzorgd. Op 31 december verbleven er 106 dieren, o.a. leeuw Govani (hij staat op de voorkant van dit verslag), leeuw Silas en tijger Keni. Deze oud-circusdieren sleten hun dagen in zeer smerige kooiwagens. De dieren waren graatmager en uitgedroogd toen we ze aantroffen. [Zie pagina 12, 13 en 15](#).

IN DE MEDIA

In 2018 is AAP geregeld in het nieuws geweest. Onder meer na de redding van verstekeling Edwin; een halfaapje dat maandenlang meereisde op een vrachtschip. Ook de Air Miles-campagne leverde veel publiciteit op; mensen konden hun bijna verlopen Air Miles aan AAP doneren. [Zie pagina 15](#).

WOORD VOORAF

De afgelopen jaren heeft AAP zichzelf opnieuw de vraag gesteld welke aanpak de grootste bijdrage zal leveren aan het terugdringen van welzijnsproblemen van uitheemse zoogdieren in Europa. Wat is precies de rol van AAP te midden van zoveel andere organisaties? AAP heeft een duidelijke richting gekozen om impact te genereren: AAP lost niet alleen het praktische deel van de problematiek op als het gaat om welzijnsaantasting van uitheemse dieren, maar is ook bereid en in staat de oorzaken aan te pakken die aan de problemen ten grondslag liggen. Wetgevingstrajecten in binnen- en buitenland, zoals de Positieflijst en het verbod op het gebruik van wilde dieren in entertainment, zijn daarvan sprekende voorbeelden die ook in EU-verband effect zullen hebben.

Bij het kiezen van een duidelijke richting, hoort ook het besluit om zaken niet te doen als niet op voorhand vaststaat of de uitvoering ervan bijdraagt aan de beoogde impact. Dergelijke keuzes zijn - zowel intern als extern - lastig uit te leggen als het gaat om dieren die in hun welzijn worden aangetast, maar waarvoor geen duurzame oplossing in het verschiet ligt of waar het gaat om een probleemgebied waar AAP onvoldoende

een bijdrage aan kan leveren. Zo besloot AAP in 2018 om van het stoppen van dierproeven met primaten geen zelfstandig programma te maken.

Een andere consequentie van het bepalen van richting is dat AAP steeds kritischer kijkt naar haar herplaatspartners. Dierentuinen die te veel opschuiven in de richting van entertainmentondernemingen passen niet bij het beleid van AAP. Een logisch gevolg is dat de pool van herplaatsadressen krimpt en AAP in 2018 moeite had voldoende dieren uit te plaatsen. Dit effect was niet alleen voelbaar in Almere, ook in Primadomus was de uitstroom beperkt.

Bij AAP zijn wij ons ten volle bewust van de verantwoording die we moeten afleggen aan de mensen die ons steunen. We vinden het belangrijk dat zij weten wat wij doen en waarom. In dit jaarverslag leest u over de activiteiten van AAP in 2018.

Almere, 21 maart 2019

David van Gennep, directeur-bestuurder

BESTUURSVERSLAG

ONZE WERKWIJZE

Voorkomen is beter dan genezen. Dit principe vat de werkwijze van Stichting AAP perfect samen. De meerwaarde van de organisatie zit in de koppeling tussen praktische preventiegerichte hulp aan dieren (expertise) en het meer beleidsgerichte werk van Wetgeving & Beleid. Ook in 2018 bleek deze werkwijze zijn vruchten af te werpen. In binnen- en buitenland schoof AAP aan om mee te praten over wet- en regelgeving. Door onze kennis over eerder doorlopen wetgevingstrajecten kunnen we constructief meedenken over de borging ervan. De praktische kant van ons werk geeft ons inzicht in de omvang en aard van de dierenwelzijnsproblematiek.

EXTERNE ANALYSE

In ons internationale werkveld zien we dat de maatschappelijke en politieke bereidheid om dierenwelzijn te agenderen, toeneemt. De mening van het publiek is daarbij van groot belang. Desondanks blijven politieke processen qua inhoud en doorlooptijd onvoorspelbaar – in positief en negatief opzicht. Onze uitdaging daarin is om met een lange horizon te werken en ons niet te snel te laten ontmoedigen. Maar soms ook om snel afwegingen te maken en op de juiste momenten kansen te grijpen die zich voordoen.

In 2018 werd de non-profitsector geconfronteerd met een overheid die zich in toenemende mate richt op de sector: initiatieven om de aftrekbaarheid van giften te beperken, een publicatieplicht met betrekking tot grote giften en – niet specifiek gericht op deze sector, maar wel van grote invloed – de AVG waardoor in 2018 een aantal aanpassingen in de organisatie nodig waren. Op het gebied van Fondsenwerving leerden we opnieuw dat AAP door middel van spaaracties veel

nieuwe donateurs kan aantrekken. Zo leverde een campagne om bijna verlopen Air Miles aan AAP te doneren ruim € 350.000 op. De Air Miles werden voor een groot deel gedoneerd door mensen die bij AAP nog niet bekend waren.

GELEERDE LESSEN

- AAP heeft het afgelopen jaar grote vooruitgang geboekt in Spanje waar, geheel tegen de verwachtingen in, steeds meer regio's kiezen voor een verbod op wilde dieren in het circus. De sleutel in het bereiken van deze successen ligt in samenwerkingsverbanden, zoals Wilde Dieren de Tent Uit en InfoCircos. Of dit soort coalities mogelijk zijn, is sterk afhankelijk van de nationale partners ter plaatse. Met name in landen waar grote organisaties actief zijn, blijkt dat zulke samenwerkingen moeizaam tot stand te komen.
- Met meer focus op het tot stand brengen van Positieflijsten in Europa en met name in Spanje, zal de druk op de opvangcapaciteit van AAP en AAP Primadomus toenemen als het gaat om kleinere zoogdiersoorten. Per slot wordt van AAP (AAP Primadomus) verwacht dat we ook aandacht hebben voor het individuele dier. Door de schaarste aan opvangcapaciteit moeten wij steeds strengere criteria aanhouden om de gevallen aan te pakken waarmee we maximale impact kunnen genereren. Om het momentum van bereidheid voor het implementeren van adequate wet- en regelgeving niet te verliezen, gaan wij dit probleem samen met onze Europese collega-organisaties binnen EARS actief agenderen.
- Met het verbreden van ons werk en het daarmee vergroten van onze impact, merken wij dat de complexiteit van de relatie met (internationale) stakeholders toeneemt. De delen van het werk van Stichting AAP waarmee verschillende stakeholdergroepen in aanraking komen, verschillen in perspectief en inhoud. De organisatie kan vanuit twee uiterste perspectieven worden bekeken: Wetgeving & Beleid en Opvang & Rehabilitatie. En alhoewel de kernboodschap (versterking door het samenbrengen van de twee activiteiten) gelijk is, kennen beide onderdelen een andere nuancering, nadruk en specifieke groep van stakeholders. Dit leidt tot belangrijke afwegingen in onze communicatiematrix en (interne) besluitvorming in samenwerkingen.
- In 2019 eindigt de ondersteuning van AAP aan het Lilongwe Wildlife Center in Malawi. Met beperkte middelen konden we een groot effect realiseren: Malawi veranderde in korte tijd van een van de voornaamste doorvoerlanden voor illegaal ivoor, naar het

land waar de handhaving voorloopt op de meeste andere Afrikaanse landen.

- Om de fondsenwerving van AAP weer structureel te laten groeien, zal de bereidheid om AAP te steunen ook moeten groeien. Nauwe samenwerking tussen Communicatie en Fondsenwerving en focus op de voor Fondsenwerving interessante doelgroepen, staan hoog op de agenda van het marketingcommunicatieplan dat in 2018 het licht zag. Meer kennis van de, soms veranderende, doelgroep is hiervoor noodzakelijk.

TERUGBLIK PER AFDELING

AAP is een ambitieuze organisatie die de lat graag hoog legt voor zichzelf. Gedurende het jaar komen altijd onverwachte kansen voorbij waar AAP gebruik van wil en moet maken. Gevolg is dat dan de prioriteiten opnieuw bekeken en herzien moeten worden om zo ruimte te creëren. Dat was in 2018 niet anders.

WETGEVING EN BELEID

De belangrijkste doelen voor 2018

- Nederland start met het implementeren van de Positieflijst: niet behaald. Na de negatieve uitspraak van de rechtbank over de beoordelingssystematiek uit 2015, heeft het ministerie besloten om een nieuwe

systematiek te maken. Dit zorgt voor veel vertraging.

- Er komt een Positieflijst in Luxemburg: bereikt.
- Er komt in nog meer landen een circusverbod: bereikt.
- Er komt in nog meer Spaanse regio's een circusverbod: bereikt.
- De Europese Commissie besluit dat er richtlijnen komen voor opvangcentra in de Europese Unie: niet behaald. Sommige lidstaten stonden niet open voor het maken van gezamenlijke richtlijnen in het kader van CITES.

Privébezit van exotische huisdieren – Positieflijst

Minister Carola Schouten gaf in 2018 opnieuw aan dat ze zich inzet voor de Positieflijst en de implementatie ervan (onderdeel van coalitieakkoord). De nieuwe versie van de beoordelingssystematiek werd eind dit jaar gepubliceerd. AAP heeft een gedetailleerde zienswijze ingediend, waarin wij benadrukken hoe belangrijk het is dat de basisbeginselen van een Positieflijst goed worden toegepast. Met name het voorzorgsbeginsel (nee, tenzij) is van groot belang.

Luxemburg voerde dit jaar als derde EU-lidstaat de Positieflijst in. Daarnaast hebben we ook dit jaar samengewerkt met autoriteiten en voorlichting gegeven aan verschillende overheden. Vooral in Spanje is er toenemende belangstelling voor een Positieflijst. Dat komt doordat Spanje op grote schaal te maken heeft met

handel in exotische huisdieren en de problemen die daaruit voortkomen.

Wilde dieren in entertainment – circusverbod

Een ernstig verkeersongeval met circusolifanten in Spanje waarbij één dier overleed en twee zwaar gewond raakten, deed vele EU-burgers en politici beseffen dat het gebruik van wilde dieren in entertainment écht niet langer meer kan. AAP en Infocircos (samenwerkingsverband waar AAP deel van uitmaakt) besloten daarom een petitie te starten. Meer dan 725.000 mensen uit heel Europa tekenden voor een Europees verbod op wilde dieren in circussen. De petitie wordt in 2019 aangeboden.

Verder voerde AAP in 2018 een enquête uit rond dit onderwerp. Daaruit bleek dat een meerderheid van de Europeanen tegen het gebruik van wilde dieren in circussen is.

In 2018 hebben vijf EU-lidstaten een verbod op wilde dieren in circussen ingesteld: Portugal, Slowakije, Luxemburg, Letland en Zweden. Denemarken besloot de laatste wilde diersoorten die nog in het circus waren toegestaan nu ook te verbieden. In Spanje kozen zes regio's voor een verbod.

Illegale handel

De manier waarop er in de Europese Unie wordt omgegaan met in beslag genomen dieren kan en moet beter. Daar heeft AAP, als actief lid van een speciale CITES-werkgroep, samen met autoriteiten en ngo's aan gewerkt. Uit eigen ervaring als officieel opvangcentrum, kunnen we zeggen dat er op internationaal niveau beter samengewerkt moet worden en dat er uniforme regels/afspraken nodig zijn. Nu wordt er inefficiënt gewerkt en dat draagt bij aan (onnodig) overvolle opvangcentra. Daarnaast vindt AAP dat uniforme kwaliteitseisen voor opvangcentra essentieel zijn voor dierenwelzijn. Het verkleint de kans dat een dier opnieuw in de illegaliteit terechtkomt en het vergroot de kans op terugkeer naar het wild. Helaas is het uiteindelijk niet gelukt om Europese richtlijnen te realiseren (zie doelen 2018).

OPVANG, REHABILITATIE EN HERPLAATSING

De belangrijkste doelen voor 2018

- Herplaatsen van 30% van de dieren die op 1 januari 2018 bij AAP aanwezig waren: niet behaald. We hebben 20% van de dieren herplaatst.
- Herplaatsen van 3 grote katachtigen: behaald. We hebben 9 grote katachtigen herplaatst.
- Optimaal gebruikmaken van de opvangcapaciteit: niet behaald. Het is voor 87% gelukt om de

verblijven te gebruiken voor het beoogde aantal dieren. Vooral het samenstellen van grotere groepen blijkt een grote uitdaging met primaten die een traumatisch verleden hebben.

AANTAL OPVANGAANVRAGEN (UIT HEEL EUROPA)	
Grote katachtigen	: 65
Mensapen	: 10
Primaten	: 457
Middelgrote zoogdieren	: 90
Kleine zoogdieren	: 727
Overige zoogdieren	: 28
Totaal	: 1377

TOP 3 OPVANGAANVRAGEN PER DIERCATEGORIE	
Grote katachtigen:	
Leeuwen	: 33
Tijgers	: 26
Luipaarden	: 5

Primaten:	
Bavianen	: 203
Klauwaapjes	: 59
Berberapen	: 48

(Middel)grote zoogdieren:	
Wasberen	: 26
Kleine katachtigen	: 15
Wolven	: 11

Kleine zoogdieren:	
Degoos	: 585
Nertsen	: 75
Diverse soorten uitheemse eekhoorns	: 50

TOP 3 LANDEN WAAR MEESTE AANVRAGEN VANDAAN KOMEN	
Grote katachtigen:	
Frankrijk	: 30
Spanje	: 11
Oekraïne / Portugal	: 6

Primaten:	
Frankrijk	: 182
Duitsland	: 133
Italië	: 63

Overige zoogdieren (grotere en kleine):	
Frankrijk	: 570
Nederland	: 204
België	: 13
Spanje	: 13

AANTAL AANVRAGEN VANUIT NEDERLAND EN SPANJE (LANDEN MET AAP-VESTIGING)

Nederland

Voor 211 dieren is opvang aangevraagd. De meeste dieren, 142, komen van particulieren. 26 dieren hebben een onbekende eigenaar, dit betreft veelal gedumpte of ontsnapte dieren. Van de 211 dieren zijn er 151 in beslag genomen.

Spanje

Voor 70 dieren is opvang aangevraagd, waaronder 27 aanvragen voor dieren die in beslag genomen zijn of nog in beslag genomen moesten worden.

AANTAL OPGEVANGEN DIEREN

Grote katachtigen	:	4
Primaten	:	35
Overige zoogdieren	:	56
Totaal	:	95

Helaas hebben we geen plek voor alle dieren waar een opvangaanvraag voor binnenkomt. In 2018 heeft AAP 95 dieren opgevangen, 5 daarvan kwamen terug van hun herplaatsadres. Door een geringe uitstroom is dit een lager aantal dan in 2017 (136).

TOTAALAANTAL DIEREN IN DE OPVANG (31 DEC.)

Chimpansees	:	51
Overige primaten	:	290
Grote katachtigen	:	23
Overige zoogdieren	:	90
Totaal	:	454
In Almere	:	348
In Primadomus	:	106

GEBOREN EN OVERLEDEN DIEREN

Dit jaar zijn er helaas ook dieren overleden. Dit jaar betrof het vooral dieren die in een zeer slechte conditie binnenkwamen, vlak na de geboorte overleden of zeer oude dieren. Het ging om 15 primaten (inclusief 3 chimpansees) en 16 overige zoogdieren (inclusief 2 tijgers).

Ondanks een strikt anticonceptiebeleid, werden er 12 degoes geboren. We konden de hele familiegroep herplaatsen.

HERPLAATSTE DIEREN

In 2018 werd voor 93 dieren (9 grote katachtigen, 50 primaten en 34 overige zoogdieren) een nieuw onderkomen gevonden bij partnerorganisaties in binnen- en buitenland.

Op 31 december 2018 verbleven er in totaal 608 AAP-dieren bij 104 verschillende herplaatspartners wereldwijd.

LEEUW GOVANI

Leeuw Govani werd samen met leeuw Silas en tijger Keni door AAP gered. Deze circusedieren uit Spanje traden niet meer op en sleten hun dagen in een onbeschrijflijk vieze kooiwagen. Toen we de dieren aantroffen, waren ze graatmager en uitgedroogd. De eigenaren hadden de nagels van de leeuwen uitgetrokken en de tanden uit het gebit geslagen. We hadden geen dag later moeten komen. Benieuwd naar de ontwikkeling van leeuw Govani? Kijk dan hier: www.aap.nl/nl/govanis-verhaal.

FONDSENWERVING

De belangrijkste doelen voor 2018

- Stabilisatie van het huidige aantal donateurs: niet behaald. Er is helaas een lichte daling. Deze wordt enerzijds veroorzaakt door natuurlijk verloop, anderzijds door donateurs die aangeven ons niet langer financieel te kunnen steunen. Veel van deze donateurs geven aan op andere manieren AAP te blijven steunen, bijvoorbeeld door Air Miles te sparen of spullen in te zamelen.
- Groei structurele inkomsten: niet behaald. Dat komt doordat we minder donateurs hebben.
- Large Earmarked Donations (LED) buiten Nederland: niet behaald. Er is meer onderzoek voor nodig.
- Inkomsten uit bedrijven stabiel houden: niet behaald. Het blijkt te lastig om dit rendabel te maken.
- Implementatie nieuw databasesysteem om onze communicatie beter op de donateurs af te stemmen: behaald.

Donateurs

De donateurs van AAP maken ons werk mogelijk. We zijn dan ook heel dankbaar dat we ook in 2018 op hun steun konden rekenen! Vooral met het verhaal van Govani hebben we veel nieuwe mensen bereikt. Zij besloten AAP te steunen als donateur of als adoptieouder.

Air Miles

In het najaar is er massaal gehoor gegeven aan de oproep om bijna vervallen Air Miles aan AAP te doneren. Er werd zelfs zoveel gedoneerd, dat wij in 2019 onder meer de buitenverblijven op de Apeneilanden kunnen aanpassen en verbouwen.

Inzamelprogramma

Ook het inzamelprogramma leverde dit jaar weer mooie resultaten op. Door het hele land zamelden mensen (als particulier of als bedrijf) vele mobieltjes en cartridges in. Het speciale inzamelprogramma voor scholen, waar we in 2017 een pilot voor hebben uitgevoerd, hebben wij wegens logistieke uitdagingen niet verder kunnen uitrollen.

Rondleidingen

Ruim 3100 mensen hebben in 2018 een rondleiding bij AAP in Almere gehad. Tijdens een rondleiding kunnen donateurs, deelnemers van de Nationale Postcode Loterij en andere geïnteresseerden het werk van AAP met eigen ogen bekijken.

Nieuw databasesysteem

Intern is er aandacht geweest voor het implementeren van een nieuw databasesysteem. Hiermee verwachten wij onze donateurs de komende jaren nog beter te faciliteren op het gebied van hun communicatiewensen.

	RESULTAAT	DOEL	VERSCHIL
Aantal donateurs	54.677	56.924	-4,0%
Uitstroom % donateurs	12.7%	max. 15,0%	
Inkomsten uit Fondsenwerving	€ 7.161.985	€ 6.486.047	8,0%
• Nalatschappen & legaten	€ 2.082.554	€ 1.736.000	+20%
• Recycleproducten	€ 804.240	€ 500.000	+60,8%

Nationale Postcode Loterij

Al jaren is AAP een trotse partner van de Nationale Postcode Loterij. Ook dit jaar kregen wij weer een vrij besteedbare bijdrage van € 500.000. De Nationale Postcode Loterij is daarmee één van de belangrijkste partners van AAP. De Nationale Postcode Loterij besteedde op tv aandacht aan AAP in Koffietijd en RTL Live op RTL4 en in de eigen middelen van de loterij.

Klachtenafhandeling

Klachten worden vastgelegd in het klachtenregister, zoals vereist door het CBF en conform eigen regels. In 2018 ontvingen we vijf klachten. Twee daarvan waren naar aanleiding van de besluitvorming van de Raad voor Dierenaangelegenheden (RDA) over de herten in de Oostvaardersplassen, twee klachten gingen over een belactie en één klacht ging over een rondleiding. Vier klachten hebben geleid tot het opzeggen van de relatie.

COMMUNICATIE

Naast de doorlopende werkzaamheden met betrekking tot persaanvragen, social media en andere externe uitingen, hebben we intern geëvalueerd en stappen gezet om de efficiëntie te verhogen. We hebben met name gekeken hoe de rol van communicatie beter afgestemd kan worden op de kernactiviteiten van AAP. Deze verandering is in 2018 ingezet en zal nog doorlopen in 2019.

BORN TO BE WILD

Ook in 2018 hebben we stappen gezet in het project 'Born to be Wild'; een samenwerkingsproject met IFAW ter bescherming van de berberaap. Hiervoor kregen we in 2017 een geweldige bijdrage van de Nationale Postcode Loterij.

Met het project willen we de illegale handel in berberapen terugdringen en het leefgebied van de berberaap in Marokko beschermen. In 2018 hebben we onder meer 'community scouts' ingezet in het Ifrane National Parc (daardoor worden jonge dieren niet meer gestroopt), we hebben handhavingstrainingen in Marokko, Spanje en Italië gegeven (daardoor zijn controles gestart en aangescherpt en zijn dieren in beslag zijn genomen) en we zijn gestart met de monitoring van de handel in berberapen en het gebruik van berberapen in entertainment.

Ons belangrijkste zorgpunt is het realiseren van de verduurzaming van het project. Meer lezen? Ga naar www.aap.nl/borntobewild.

Free publicity

In 2018 is AAP 1022 keer in de media verschenen. Het ging onder meer over galago Edwin; als verstekeling reisde hij maandenlang mee op een vrachtschip dat uit Tanzania was vertrokken. Toen het schip aanmerde in de haven van Vlissingen, stonden medewerkers van AAP klaar om Edwin op te vangen. Ook was AAP veel in het nieuws toen leeuwenwelpje Remy in een weiland in Tienhoven was aangetroffen. De Air Miles-campagne in het najaar kon eveneens op veel media-aandacht rekenen. Mensen konden hun bijna verlopen Air Miles o.a. aan AAP doneren. Internationaal was er vooral veel aandacht voor de herplaatsing van vijf geredde circus-tijgers naar de dierentuin van Isle of Wight, Engeland.

Online

Alle online kanalen laten een groei zien, behalve de website. Dit komt overeen met de landelijke en internationale trend. Online kanalen worden steeds belangrijker. De grootste relatieve groei was dit jaar te zien op Instagram, maar ook Facebook, Twitter en Youtube zijn gegroeid qua bereik en aantal volgers.

AAP Primadomus

We communiceren met name over ons werk (en de noodzaak ervan) via social media en free publicity. In AAP Primadomus, onze Spaanse opvanglocatie, hebben we nog een ander belangrijk communicatiemiddel om mensen te informeren: het geven van (betaalde) rondleidingen. In 2018 hebben we ruim 1800 bezoekers mogen verwelkomen.

De bezoekers komen uit een steeds groter gebied rond AAP Primadomus. Op zowel de bezoekende families als schoolklassen maakt het bezoek een grote indruk. Het bewustzijn ten aanzien van dierenwelzijn wordt vergroot en daarmee ook de waardering voor het werk dat AAP doet.

Communicatie met belanghebbenden

Transparantie is een voorwaarde bij de communicatie van AAP. Dit bereiken we door geïnteresseerden zo volledig mogelijk te informeren over ons werk via de verschillende (online) kanalen (zie hiervoor de onderstaande communicatiematrix).

DOELGROEPEN

Extern

- Algemeen publiek/
potentiële begunstigers
- Begunstigers particulier
- Begunstigers zakelijk
- Beleidsmakers
- Collega-organisaties
- Herplaatspartners (potentiële)
- Arbeidsmarkt
- Media
- Jeugd
- Bezoekers De Kemphaan

Intern

- Medewerkers (betaald)
- Vrijwilligers

	MIDDELEN															
	Apenote en Apenotedop	Website	Jaarverslag	Digitale nieuwsbrief	Folders/brochures	Apenotedop	Sociale media	RTV –spots/stopper ads	Persberichten	Rondleidingen	Bebording	Presentaties extern	Presentaties intern	Maandelijkse bijeenkomsten	Yammer	Direct mailing
Algemeen publiek/ potentiële begunstigers		X	X	X	X		X	X		X	X	X				X
Begunstigers particulier	X	X	X	X	X	X	X			X		X				
Begunstigers zakelijk	X	X	X	X		X	X			X		X				
Beleidsmakers		X	X	X	X		X					X				
Collega-organisaties		X	X	X	X		X					X				
Herplaatspartners (potentiële)		X	X	X	X		X					X				
Arbeidsmarkt		X	X	X			X									
Media		X	X	X			X		X							
Jeugd		X			X											
Bezoekers De Kemphaan		X								X	X	X				
Medewerkers (betaald)		X	X										X	X	X	
Vrijwilligers		X	X										X	X	X	

ORGANISATIE EN PERSONEEL

STATUTAIRE DOELSTELLING

De stichting is op 14 april 1972 opgericht. De huidige statuten dateren van december 2013. In deze statuten is onderstaande statutaire doelstelling opgenomen:

1. De stichting stelt zich ten doel het welzijn van uitheemse niet-gedomesticeerde dieren binnen en buiten Nederland duurzaam te verbeteren.
2. De stichting tracht haar doelstelling te verwezenlijken door:
 - a. opvang aan te bieden aan dieren in nood, met name, maar niet uitsluitend, zoogdieren;
 - b. kennis en expertise te vergaren en beschikbaar te stellen;
 - c. beleidsveranderingen te bewerkstelligen bij overheden;
 - d. preventieve voorlichting te geven aan het algemene publiek;
 - e. het werven en beheren van fondsen;
 - f. verder al hetgeen te doen wat ze noodzakelijk acht om haar doelstelling te bereiken.
3. De stichting zet zich actief in om samenwerkingen aan te gaan om via bovengenoemde wegen haar doel te bereiken.

Visie

In een wereld waarin dierenwelzijn sterk onder druk staat, verbeteren wij duurzaam het welzijn van uitheemse, niet-gedomesticeerde dieren.

Missie

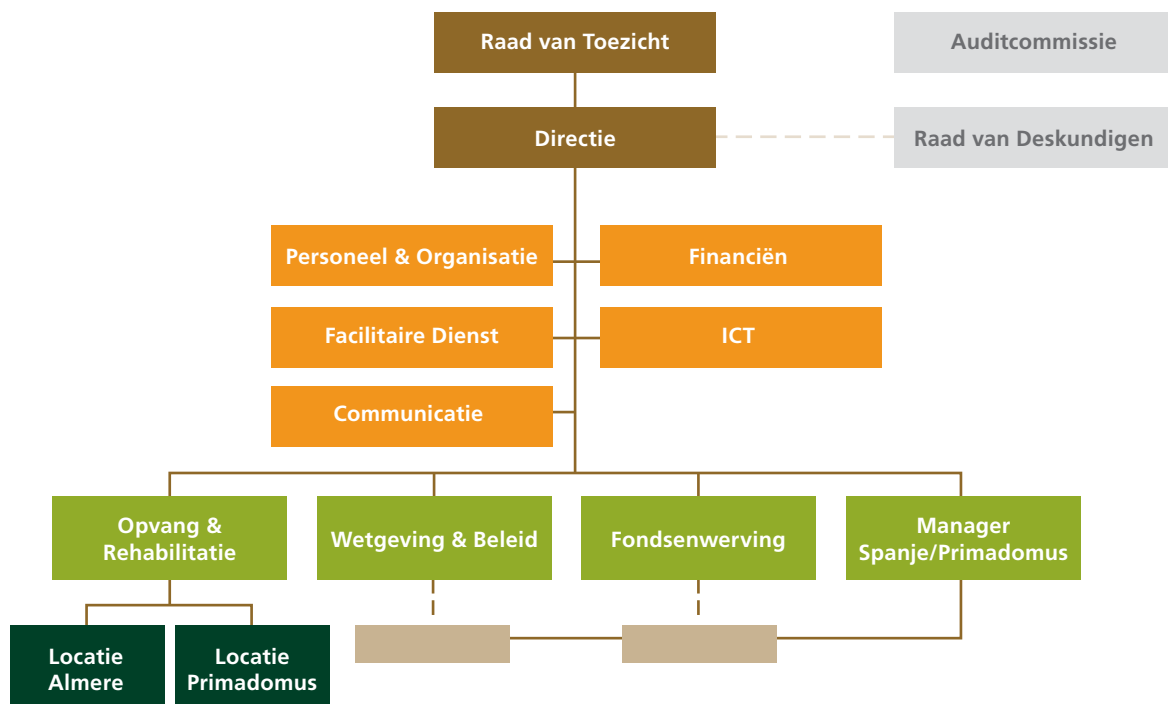
AAP werkt aan een duurzame verbetering van het welzijn van uitheemse niet-gedomesticeerde dieren door een geïntegreerde aanpak van praktische opvang van individuele dieren en het voorkomen van de problematiek door beïnvloeding van beleid en voorlichting, waar mogelijk in samenwerking met (inter)nationale partners.

Kernwaarden

- Toegewijd
- Toegankelijk
- Inventief

ORGANOGRAM STICHTING AAP

AAP wordt aangestuurd door een directie bestaande uit de directeur-bestuurder en de operationeel directeur. De directeur-bestuurder is verantwoordelijk voor de algehele bedrijfsvoering van Stichting AAP. De directeur-bestuurder richt zich hoofdzakelijk op de externe vertegenwoordiging en de operationeel directeur op de interne bedrijfsvoering. Het toezicht op het bestuur van de organisatie is belegd bij de Raad van Toezicht. Het Management Team bestaat naast de directie uit de hoofden van de afdelingen Opvang & Rehabilitatie, Wetgeving & Beleid, Fondsenwerving en Manager Spanje/Primadomus.

PERSONEEL 2018 IN CIJFERS

NEDERLAND (ALMERE)

PERSONEELSINZET	REALISATIE 2018		BEGROOT 2018		REALISATIE 2017	
	FTE	AANTAL	FTE	AANTAL	FTE	AANTAL
Betaalde krachten (gemiddeld)	70,4	94	69,2	95	72	96
Vrijwilligers (ultimo 2018)	66,1	221	66,1	221	76	250
UITSTROOM						
Totaal	22%				15%	
Excl. geplande tijdelijke inzet	9,8%		5-10%		7%	

SPANJE (PRIMADOMUS)

PERSONEELSINZET	REALISATIE 2018		BEGROOT 2018		REALISATIE 2017	
	FTE	AANTAL	FTE	AANTAL	FTE	AANTAL
Betaalde krachten (gemiddeld)	19,3	21	19,2	22	17,6	22
Vrijwilligers (ultimo 2018)	13,1	17	13,1	17	7,2	10
UITSTROOM						
Totaal	11%				48%	
Excl. geplande tijdelijke inzet	11%		5-10%		19%	

Bron: Cobra (personeelsadministratie AAP)

Adviesorgaan

Met betrekking tot de gesubsidieerde verzorging van een groep geïnfecteerde chimpansees is een Raad van Deskundigen ingesteld. Dit in overeenstemming met de gemaakte afspraken met de overheid. De Raad heeft twee keer vergaderd conform planning.

- Dhr. prof.dr. F. van Knapen (voorzitter)
Diergeneeskunde
- Dhr. prof. dr. B.M. Spruijt
Ethologie en ethiek
- Dhr. dr. J.J. M. Pereboom
Primatologie en dierenwelzijn
- Dhr. dr. O.F.J. Stenvers
Biologische veiligheid en gezondheid
- Dhr. dr. B.E.E. Martina
Virologie

PERSONEEL

Door beleid en personeelsinstrumenten in te zetten, wil AAP medewerkers (vrijwillig en betaald) boeien en binden aan de organisatie. Het beleid en de instrumenten worden regelmatig getoetst en - waar nodig - aangepast aan de toekomstvisie en kernwaarden van AAP.

PERSONEELSSAMENSTELLING

Naast betaalde functies zijn allerlei vormen van niet-betaalde arbeid voor AAP noodzakelijk om onze ambities en doelstellingen te kunnen realiseren. Vrijwilligers, stagiairs, afstudeerders, mensen in re-integratiebanen en mensen met een taakstraf spelen een belangrijke rol in de dagelijkse uitvoering van de activiteiten. AAP heeft haar organisatie dusdanig ingericht dat deze vormen van arbeid ingebed zijn en begeleid worden door ervaren medewerkers. De beleidslijnen met betrekking tot vrijwilligers zijn in een beleidsnotitie vastgelegd. De kleine verschillen tussen begrote en de gerealiseerde fte-bezetting hebben te maken met vervanging van zwangere of langdurig zieke medewerkers.

De inzet van vrijwilligers betreft een inschatting. De grote variatie aan inzet in uren en de hoge doorstroom, maken een nauwkeurige registratie lastig.

In 2018 was de totale uitstroom van betaalde krachten in Almere 22%. Zonder uitstroom van geplande tijdelijke inzet was de uitstroom 9,8%. In Almere was de uitstroom hoger dan de afgelopen jaren door het gematigde beloningsbeleid. Dit maakt het met name in functies binnen de afdeling Fondsenwerving lastig om medewerkers te werven en lang binnen te houden. In Spanje was de uitstroom met 11% iets hoger dan in Almere, maar lager dan in 2017.

BELONINGSBELEID

AAP hanteert een gematigd beloningsbeleid. Dit beloningsbeleid is gekoppeld aan een functiehuis, gebaseerd op de Bakkenist-waarderingsmethode. Het salarishuis is gekoppeld aan het 25e percentiel van de sector 'Non-profit en overige dienstverlening' en wordt daar ieder jaar op getoetst. Een eindejaarsuitkering van 8% maakt onderdeel uit van dit 25e percentiel. Deze wordt (gedeeltelijk) uitgekeerd als het financieel perspectief op lange termijn dat verantwoord maakt. In 2018 is 8% uitgekeerd. Het

salaris van de directeur-bestuurder is opgenomen in de functie- en salarisstructuur en getoetst aan de beloningskaders van Goede Doelen Nederland (zie pagina 61 voor specificaties). In Spanje is dezelfde structuur geïmplementeerd, met als enig verschil dat de salarisstructuur is aangepast op de levensstandaard in Spanje. Vrijwilligers ontvangen in Nederland en Spanje alleen een onkostenvergoeding voor woonwerkverkeer en een gratis lunch of een vergoeding daarvoor.

ONTWIKKELEN & BEOORDELEN

AAP hanteert twee instrumenten om het gesprek tussen leidinggevende en medewerker te faciliteren. De eerste is het Persoonlijk Ontwikkel Plan (POP), waarin de medewerker invulling geeft aan zijn/haar ontwikkeling binnen de functie. Om deze ontwikkeling te kunnen realiseren, stelt AAP voor iedere medewerker jaarlijks een opleidingsbudget beschikbaar, bestaande uit 1,5% van zijn of haar brutoloon. Daarnaast voeren leidinggevendenden jaarlijks beoordelingsgesprekken. Deze zijn input voor de POP-gesprekken waar de medewerker bij goed functioneren zelf de regie over voert.

ZIEKTEVERZUIM

In 2018 is het ziekteverzuim in Almere ten opzichte van 2017 gestegen tot 3,3% (2017: 1,7%). Ten opzichte van 2017 is met name het langdurend verzuim toegenomen en de frequentie van het korte verzuim.

De frequentie (gemiddeld aantal ziekmeldingen) is met 1,39 hoger dan 2017 (1,04). Belangrijkste aandachtspunten in het (preventieve) verzuimbeleid blijven het langdurend verzuim en de verzuimfrequentie.

Tijdigere interventies bij dreigend langdurig verzuim en de afstemming tussen verzuimconsulent, bedrijfsarts en P&O/leidinggevenden moeten daaraan bijdragen. In Primadomus is het verzuim in 2018 (5,3%) lager dan in 2017 (6,6%). Het hoge verzuim is met name veroorzaakt door langdurige ziekte.

ZIEKTEVERZUIM						
	REALISATIE 2018		BEGROOT 2018		REALISATIE 2017	
	FREQ	%	FREQ	%	FREQ	%
NEDERLAND (ALMERE)	1,39	3,3	1	4	1,04	1,7
SPANJE (PRIMADOMUS)	0,44	5,3	1	4	0,52	6,6

Bron: Cobra (personeelsadministratie AAP)

STRATEGIE

AAP streeft naar een duurzame verbetering van het welzijn van exotische zoogdieren in Europa. Dit doen we door het bieden van praktische opvang en door het realiseren van duurzame oplossingen met behulp van wet- en regelgeving. Deze koppeling is de kracht van AAP. Om onze impact te vergroten, positioneert AAP zichzelf als deskundige oplossingspartner voor overheden en instanties. De belangrijkste uitdaging is het vergroten van onze impact in een steeds complexer wordende dynamiek van (internationale) stakeholders en internationale context. Het realiseren van duurzame oplossingen door de afdeling Wetgeving & Beleid is daarom steeds meer leidend in onze plan- en besluitvorming. De externe samenwerkingen die wij daarbij aangaan en de interne afstemming van activiteiten, brengen daarin complexe afwegingen met zich mee. Afwegingen tussen impact op het niveau van individueel dierenwelzijn in onze opvangactiviteiten en impact op breed dierenwelzijnsniveau voor vele dieren in de toekomst.

De combinatie van de twee hoofdactiviteiten van AAP zijn weergegeven in onderstaand model (lemniscaat).

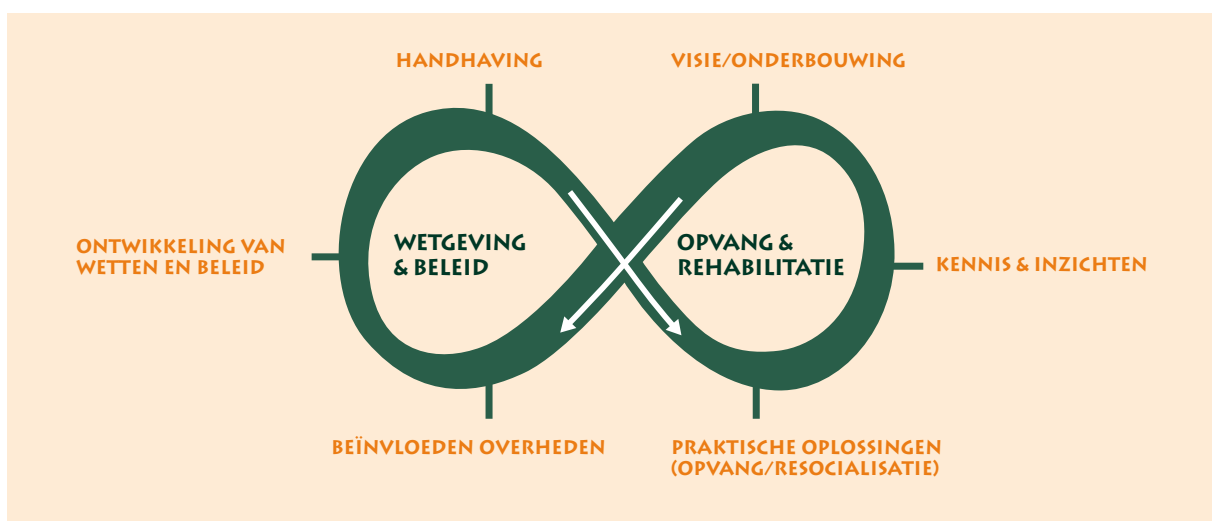
Onder de noemer 'preventiegerichte opvang' werkt AAP aan een verdere inhoudelijke afstemming tussen de afdelingen Wetgeving & Beleid en Opvang & Rehabilitatie. Zo beoordeelt AAP de aangemelde dieren op de wachtlijst enerzijds door te kijken naar de noodzaak van het verbeteren van hun welzijn, anderzijds door te kijken in welke mate het individuele dier een bijdrage kan leveren aan het oplossen van bredere problema-

tiek. Daarnaast wordt opgedane kennis steeds gericht verzameld en ingezet. Denk daarbij aan veterinaire kennis en gedragskennis die wordt opgedaan tijdens het opvangen, rehabiliteren en resocialiseren van de dieren. Hiermee kunnen we problematiek inzichtelijk te maken, zodat de afdeling Wetgeving & Beleid deze informatie kan gebruiken voor het werk met onder andere beleidsmakers en handhavende instanties.

Aangezien AAP faciliteiten heeft die voornamelijk gericht zijn op tijdelijke opvang, is het herplaatsen van de dieren in een zo natuurlijk mogelijke omgeving onderdeel van ons werk. Dit zijn veelal Europese dieren-tuinen die voldoen aan door AAP gestelde criteria. Ook herplaatsen we altijd onder de voorwaarde dat de dieren eigendom blijven van AAP. Daarmee heeft AAP een extra stok achter de deur om te voorkomen dat dieren in eenzelfde situatie terechtkomen als waaruit ze gered zijn. AAP hanteert een zelf ontwikkeld beoordelings-systeem voor (potentiële) herplaatspartners. Door de herplaatsing van dieren creëren wij weer ruimte voor de opvang van de vele dieren die op onze wachtlijst staan.

SAMENWERKING

AAP gelooft in een grotere impact door samenwerking. Om die reden werken we – waar mogelijk - samen. We zijn continu op zoek naar nieuwe samenwerkingsverbanden en kijken kritisch hoe we bestaande samenwerkingen kunnen verbeteren. In de samenwerkingstabel (zie pagina 32) zijn de belangrijkste samenwerkingen benoemd.

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD Ondernemen

AAP vindt dat we een verantwoord gebruiker moeten zijn van de aarde. Dat betekent dat wij onze nadelige impact op milieu, flora en fauna tot een minimum willen beperken. Dat begint met bewustzijn en kennis, maar vertaalt zich vooral naar concreet gedrag. AAP streeft een CO2-neutrale operatie na.

Ook op het gebied van werkgeverschap neemt AAP een maatschappelijke verantwoordelijkheid op zich. Zo bieden wij structureel stageplaatsen en afstudeermogelijkheden aan en investeren we daarnaast in mensen die om verschillende redenen re-integreren in werk of maatschappij.

STRATEGISCHE RISICO'S VOOR AAP

Jaarlijks wordt aan de Raad van Toezicht gerapporteerd over de belangrijkste strategische risico's en de risico-

beperkende maatregelen. In 2017 is dit proces opnieuw doorlopen. De belangrijkste risico's voor AAP zijn:

- **Onvoldoende middelen werven voor realiseren ambities**

Het werven van fondsen is als gevolg van een aantal ontwikkelingen steeds minder vanzelfsprekend. Voor AAP is het steeds moeilijker om de stijgende kosten van arbeid en kapitaal te blijven financieren. Dit heeft als mogelijk gevolg dat wij ons activiteitsniveau niet kunnen handhaven, laat staan kunnen uitbreiden.

Belangrijkste beheersmaatregelen/status:

AAP heeft de fondsenwervende ambities voor de langere termijn een aantal jaar geleden naar beneden bijgesteld. Tegelijkertijd zijn er stappen ingezet voor het verbreden en vernieuwen van de fondsenwervende strategie. Bijvoorbeeld door projectmatige activiteiten en investeringen te financieren met fondsen en subsidies. Een ander voorbeeld is de (ver)nieuw(d)e laag-

drempelige fondsenwerving, zoals het verzamelen van cartridges en mobieltjes.

- **Niet in staat zijn sleutelposities in te vullen als gevolg van arbeidsmarktpositie**

Verskillende functies binnen AAP worden aange-merkt als sleutelpositie en vervullen een belangrijke rol in de continuïteit en ambities van de organisatie. Deze functies zijn moeilijk in te vullen, met name als gevolg van de gematigde arbeidsvoorwaarden en de beperkte doorgroeimogelijkheden. Het gevolg is discontinuïteit in het realiseren van zowel korte- als lange termijn doelstellingen.

Belangrijkste beheersmaatregelen/status:

AAP blijft investeren in het beleid medewerkers te binden en te boeien aan de organisatie. De arbeidsvoorwaarden blijven we toetsen aan de markt om te zien of op dat vlak aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn.

- **Afnemende herkenbaarheid van AAP als gevolg van implementatie impact**

De laatste jaren investeert AAP in het vergroten van de impact. Meer opportunistische besluitvorming maakt plaats voor besluiten binnen een strategisch afwegingskader. Daarbij gaat het niet alleen meer om de individuele opvangcasus, maar ook om de waarde van de casus om ons doel op het gebied van wet- en regelgeving te realiseren. Dergelijke besluitvorming kan de beeldvorming over AAP beïnvloeden en daarmee ook de bereidheid om AAP te steunen.

Belangrijkste beheersmaatregelen/status:

Wij investeren in het uitleggen van onze keuzes aan onze donateurs, bijvoorbeeld tijdens donateurdagen, en we monitoren ons imago bij het algemeen publiek door middel van marktonderzoek.

- **Afnemende herplaatsmogelijkheden als gevolg van kopiëren AAP-aanpak of verzadiging van de markt**

Als collega-opvangorganisaties in Europa ook gebruik gaan maken van de methode van herplaatsing, resulteert dat in minder herplaatsmogelijkheden voor AAP. Ook de kritischere selectiecriteria voor herplaatspartners kunnen resulteren in het verminderen van herplaatsmogelijkheden / versnelde verzadiging van de markt. Dit heeft weer als gevolg dat wij minder nieuwe dieren kunnen opvangen.

Belangrijkste beheersmaatregelen/status:

Verskillende strategische herplaatsingsscenario's zijn onderzocht. Daarbij behorende maatregelen worden nader onderzocht en waar mogelijk getest.

- **Het verliezen van vergunningen/vrijstellingen als gevolg van wijzigingen in het politiek klimaat**

AAP werkt in een complex systeem van Europese en nationale wet- en regelgeving voor het houden en transporteren van exotische dieren. Recente voorbeelden laten zien dat enkele daarvan een grote impact kunnen hebben op onze operatie en deze grotendeels stil kunnen leggen.

Belangrijkste beheersmaatregelen/status:

Ontwikkelingen op dit vlak worden meer gestructureerd gemonitord en waar nodig wordt een beter stakeholdermanagement ingezet.

BLIK OP DE TOEKOMST

AAP durft te dromen en de afgelopen jaren hebben we gezien dat dat de moeite loont!

WE DROMEN VAN EEN BETER EUROPA VOOR UITHEEMSE DIEREN

Ruim veertig jaar lang dweilde AAP met de kraan open. We vinggen duizenden dieren op, de toestroom leek niet te stuiten. We voelden ons onvoldoende in staat daar verandering in te brengen als we ons zouden beperken tot alleen de opvang. Inmiddels maken we grote stappen op het gebied van wetgeving en beleid en draaien zo de kraan langzaam maar zeker dicht. Daarbij durven we verder te kijken dan de landsgrenzen, Europa is ons werkterrein geworden. Het verbod op het gebruik van exoten in circussen, de totstandkoming van Positieflijst(en) en de aanpak van de illegale handel vanuit Noord-Afrika zorgen ervoor dat onze wachtlijsten uiteindelijk kleiner worden en dat wij op lange termijn als opvangcentrum niet meer nodig zullen zijn; wij dromen van lege verblijven.

Over tien jaar is AAP uitgegroeid tot een van de leidende organisaties bij het ontwikkelen van visie als het gaat om het welzijn van exoten in gevangenschap. We kunnen trots zijn op de wettelijke borging van dit welzijn in verschillende landen. AAP heeft dan ook serieuze vooruitgang geboekt in één van de grote EU-landen (Duitsland, Frankrijk, Spanje, Italië of Polen) om zo de stap naar eventuele Europese wet- en regelgeving dichterbij te brengen.

De verdere ontwikkeling van AAP als een organisatie die expertise heeft en de expertise beschikbaar stelt, blijft van groot belang. De meer projectmatige werving van institutionele fondsen zal ons hierbij zeker helpen. In 2028 vangen we nog altijd dieren op, omdat het nog steeds zeer nodig is. We doen dat zowel in Almere als in Spanje. Deze dieren hebben hoofdzakelijk een achtergrond die aansluit bij de programma's van AAP. Tegen die tijd is de opvang voor grote katachtigen uitgegroeid tot een logisch onderdeel van AAP, wat in Spanje én daarbuiten veel belangstelling oplevert. AAP is verder een erkend expert op het gebied van een breed scala aan zoogdieren. Zo lukt het ons om belangrijke onderwerpen op de (politieke) agenda te zetten en te houden. Zo helpen we nationale overheden en lokale organisaties bij praktische, duurzame oplossingen om dierenwelzijn te verbeteren. De kraan moet dicht en wij spelen daar een onmisbare rol bij!

MIDDELEN OM TE KUNNEN DROMEN

AAP heeft haar positie als laagdrempelige, fondsenwervende organisatie over tien jaar aanzienlijk versterkt en een groot aantal gevers aan de organisatie weten te binden. Het grootste deel van de inkomsten komt nog steeds uit Nederland, maar we zien dat ook dierenvrienden uit andere landen in toenemende mate een bijdrage leveren als blijk van betrokkenheid. Een deel van de kosten die nodig zijn om Primadomus draaiende te houden, worden dan in Spanje geworven. AAP staat dan internationaal bekend als organisatie die het publiek goed aan zich weet te binden. Over tien jaar bestaat het publieke draagvlak uit meer dan 250.000 personen die onder meer zorgen voor stabiele inkomsten, geld, Air Miles en recyclebare producten.

Een fors deel van de programmatische/projectmatige activiteiten van AAP wordt ondertussen door project-subsidies (Large Earmarked Donations) bekostigd, waardoor de druk op de begroting afneemt en er meer geld vrijkomt voor het doorlopende werk.

Voor de toegankelijkheid en zichtbaarheid heeft AAP in 2028 nieuwe succesvolle kanalen gevonden en ontwikkeld.

ONZE UITDAGINGEN

Hoewel AAP nog steeds een zeer stevige basis heeft in Nederland, is Europa - en Spanje in het bijzonder - een nog belangrijker werkveld geworden. Het initiëren van nieuwe internationale samenwerkingen en het uitbouwen van bestaande samenwerkingen blijft een belangrijke succesfactor. Met deze samenwerkingsverbanden kunnen we onze droom op een effectieve manier realiseren. De uitdaging van het overbruggen van cultuurverschillen binnen Europa hebben we tijdig onder de knie gekregen, waardoor we de samenwerkingen efficiënter kunnen maken.

De groeiende organisatie heeft oplossingen paraat om niet te verzanden in vertraagde besluitvorming. Onze visie en aanpak testen we voortdurend op effectiviteit; we blijven scherp op resultaten!

Wij dromen van Europese regelgeving die het welzijn van exoten in gevangenschap zeker stelt. Onze uitdaging is om de meest effectieve en efficiënte weg daar naartoe te blijven opzoeken.

VERANTWOORDING RAAD VAN TOEZICHT

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de samenstelling en de verantwoordelijkheden van de Raad van Toezicht. De Raad evalueert het functioneren van de organisatie. Ook legt de Raad conform de eisen van het Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF) hieronder een verantwoordingsverklaring af met betrekking tot de principes van de CBF erkenning.

EVALUATIE VAN HET VERSLAGJAAR

De Raad beoordeelt continu de activiteiten van de organisatie in relatie tot de doelstelling: het duurzaam verbeteren van dierenwelzijn. Zoals het bestuursverslag laat zien heeft AAP in 2018 de inhoudelijke doelstellingen grotendeels gerealiseerd. Het opvangprogramma is (zeer) succesvol en wordt door de Raad ook zo beoordeeld. Het programma van Wetgeving & Beleid wordt allengs meer zichtbaar en steeds succesvoller en ook preventieactiviteiten vormen een steeds groter

aandeel in de realisatie van de organisatiedoelen. Dit programma is voor het grotere publiek echter minder wervend en daarom is er des te meer aandacht geweest voor het op peil houden c.q. doen groeien van fondsenwerving. De jaarlijkse Strategiedag, waaraan zowel de Raad van Toezicht als het voltallig MT van AAP hebben deelgenomen, was daartoe specifiek aan marketing en fondsenwerving gewijd.

In het licht van de hoge, langdurige en lastig schaalbare exploitatielast van de organisatie zijn er in 2017 verschillende meerjarige financiële scenario's ontwikkeld. Het daarbij geselecteerde voorkeursscenario en de daaruit afgeleide jaar begrotingen vormen de basis voor toetsing van gerealiseerde inkomsten. Deze toetsing vindt vier keer per jaar plaats. Ondanks eenmalige fondsenwervende successen, blijft het verhogen van de structurele inkomsten blijvende inzet vergen.

EVALUATIE VAN DE RISICO'S EN RISICOBEBEERSING

Samen met de directie streeft de Raad naar een goede beoordeling van risico's en de beheersing daarvan. De organisatie heeft de risicoanalyse als zodanig inmiddels geïntegreerd in de structurele Planning- & Controlcyclus. Deze wordt elk kwartaal besproken met de (Auditcommissie van de) Raad. In 2018 is nadrukkelijk gemonitord of AAP tijdig en volledig voldeed aan de per 25 mei gewijzigde Privacywetgeving (AVG).

Naast deze algemene risicoanalyse, is er vanuit de Raad ook uitvoerig toezicht op de financiële risico's. Het afgelopen jaar is specifiek aandacht besteed aan het optimaliseren van de bestemmingsreserve binnen de gewijzigde kaders die daarvoor gelden voor Goede Doelen Organisaties, de verbijzondering van AAP's continuïteitsreserve en de actualisering van het beleggingsstatuut.

Voor beide analyses is de Raad van mening dat er voldoende oog is voor de risico's en dat, waar nodig, ook adequate maatregelen zijn getroffen om de risico's te mitigeren. Daarnaast acht de Raad de financiële continuïteit op de langere termijn voldoende gewaarborgd.

EVALUATIE VAN DE DIRECTEUR-BESTUURDER

Dit jaar heeft wederom een formele evaluatie plaatsgevonden van het functioneren van de directeur-bestuurder David van Gennep. Een dergelijke beoordeling wordt uitgevoerd door de voorzitter van de Raad van Toezicht in samenspraak met een lid van de Raad. De beoordeling wordt gedeeld met de gehele Raad van Toezicht en is, wat beloning betreft, openbaar. De formele beoordeling staat los van de frequente contacten over het functioneren van de organisatie die tussentijds plaatsvinden tussen de voorzitter van de Raad en de directeur-bestuurder.

NEVENFUNCTIES

Directeur-bestuurder David van Gennep heeft als voorzitter zitting in het bestuur van de European Alliance of Rescue centres and Sanctuaries (EARS). Sinds februari 2011 is hij oprichter en eigenaar van VGAM: Van Gennep Animal Matters. De activiteiten van dit bedrijf variëren van handel in medische apparatuur tot het geven van advies en het in eigen beheer uitgeven van publicaties. In 2018 is David van Gennep gevraagd op persoonlijke titel toe te treden tot de RDA (Raad voor Dierenaangelegenheden, adviesorgaan voor de overheid).

Om een dergelijke nevenfunctie te aanvaarden, moet er toestemming gevraagd worden aan de Raad van Toe-

zicht. De Raad is van mening dat de nevenfuncties van de directeur niet belemmerend of conflicterend werken in de uitvoering van diens functie en geen risico's kennen met betrekking tot belangenverstrengeling en/of onafhankelijkheid en heeft daarom deze toestemming verleend.

EVALUATIE VAN DE ORGANISATIESTRUCTUUR

De Raad volgt met belangstelling en instemming de wijze waarop het toezicht en dagelijkse management in Primadomus worden gerealiseerd. Door de integratie in de organisatiestructuur van AAP Almere en de volledig geïntegreerde (aansturing van) processen, financieel en personeel, zijn controle en verantwoording beter te faciliteren en gewaarborgd. Hetzelfde geldt ten aanzien van de zorgvuldigheid waarmee de (lijn)afdeling Communicatie in Almere is omgevormd tot stafafdeling.

ZELFEVALUATIE EN SAMENSTELLING VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht heeft een vaste structuur voor zelfevaluatie. Deze wordt tweejaarlijks uitgevoerd en jaarlijks op voortgang besproken. In 2018 is een dergelijke zelfevaluatie uitgevoerd.

In 2018 heeft mevrouw Sonja van Tichelen (dierenwelzijn) om privéredenen helaas voortijdig haar lidmaatschap van de Raad moeten beëindigen. Er wordt – in samenhang met de andere openstaande portefeuilles – gezocht naar een opvolger.

Wij zijn voornemens om de vacature van voorzitter in 2019 in te vullen. Tot die tijd vervult ondergetekende, die in 2018 voor een derde termijn werd herbenoemd in deze Raad, de rol met veel plezier.

Monique de Vries, voorzitter Raad van Toezicht

VERANTWOORDINGSVERKLARING

Stichting AAP onderschrijft de onderstaande principes in het reglement van het CBF en de daaraan verbonden Code Goed Bestuur:

1. scheiding van de functies toezicht, bestuur en uitvoering
2. efficiënte en effectieve besteding van middelen
3. omgang met belanghebbenden

De principes van Goed Bestuur zijn vastgelegd in de statuten en reglementen van de Stichting.

SCHEIDING VAN TOEZICHT, BESTUUR EN UITVOERING

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het (financieel) beleid, de algemene gang van zaken en fungeert als klankbord voor en werkgever van de directeur-bestuurder. De Raad van Toezicht krijgt de relevante informatie op basis van het Lange Termijn Plan, het jaarplan, het jaarverslag, kwartaalrapportages en (in) formele bilaterale overleggen. Waar nodig wordt dit (op verzoek) ondersteund door een toelichting van de betrokken manager. De Raad van Toezicht is algeheel bevoegd te handelen ten aanzien van de directeur-bestuurder.

Het toezicht strekt zich uit tot de strategie, de realisatie van de doelstellingen en de daaraan verbonden risico's. De Raad van Toezicht bespreekt minstens eenmaal per jaar buiten de aanwezigheid van de directeur-bestuurder het eigen functioneren (inclusief dat van de

individuele leden) en het functioneren van de directeur-bestuurder.

Per jaar vergaderen de directie en Raad van Toezicht vijf keer. Daarnaast vinden informele bijeenkomsten plaats, waardoor de Raad een goed formeel en informeel gevoel kan opbouwen van de organisatie. Het financiële beleid van de directie wordt gevolgd door de Auditcommissie die namens en voor de Raad alle financiële stukken voorbereidt en, voorzien van een advies, terugkoppelt aan de Raad. Hiervoor vergadert de Auditcommissie minimaal twee keer per jaar.

Benoeming en bezoldiging directeur-bestuurder

De directeur-bestuurder wordt door de Raad van Toezicht benoemd en ontvangt een beloning zoals vastgesteld in het salarishuis van AAP. Het salaris is getoetst aan de uitgangspunten van het beloningskader zoals gehanteerd door Goede Doelen Nederland. Het maximum van de salarisschaal van de directeur-bestuurder valt ruim binnen de kaders die door de sector zijn vastgesteld (zie toelichting op pagina 61). Het functioneren van de directeur-bestuurder wordt geëvalueerd door een daartoe afgevaardigde delegatie van de Raad van Toezicht.

Benoeming, bezoldiging en aftreding Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht van Stichting AAP bestaat uit ten minste vijf en maximaal zeven leden die ieder deskundig zijn op werkgebieden die voor de organisatie relevant zijn. Voor de leden van de Raad van Toezicht zijn functieprofielen opgesteld en vastgelegd. De werving vindt plaats door middel van vacatureopenstelling, de selectie door een commissie die door de Raad is samengesteld. Er wordt jaarlijks een rooster van aftreden opgesteld waarin zittingsduur en herbenoemingen worden vastgelegd. In de statuten is een maximale zittingsduur van drie jaar opgenomen met een mogelijkheid tot maximaal twee keer verlengen.

Alle leden van de Raad van Toezicht zijn vrijwillig verbonden aan de organisatie en ontvangen geen bezoldiging en/of vergoeding anders dan een onkostenvergoeding voor feitelijk gemaakte kosten.

Benoeming Auditcommissie

De Auditcommissie bestaat uit twee eigen leden die door de Raad zelf gekozen zijn, aangevuld met één externe deskundige.

SAMENSTELLING RAAD VAN TOEZICHT

NAAM	DATUM IN FUNCTIE	JAAR AFTREDEN	ROL EN SPECIFIEK AANDACHTSGEBIED IN RVt	
<i>Vacature</i>			Voorzitter RVt. Strategie en internationale ontwikkeling.	
Mevrouw M.E. (Monique) de Vries	29-03-2012	2021 (einde 3e termijn).	(Vice)voorzitter RVt Bedrijfsvoering, financiën Lid Auditcommissie.	Functie(s) Zelfstandig consultant, interim manager en personal coach. Nevenfunctie(s) Lid Raad van Toezicht NHL Stenden Hogeschool (tot 1 sept 2018) Lid Audit Adviescommissie CIZ (Centrum Indicatiestelling Zorg).
De heer W. Th. (Walter) Bien	16-12-2014	2020 (einde 2e termijn).	Lid RVt Financiën Voorzitter Auditcommissie.	Functie(s) Financieel directeur Boskalis Dredging & Inland Infra. Nevenfunctie(s) Lid Bestuur Stichting Huis aan het Water.
Mevrouw S.E. (Sonja) van Tichelen	23-03-2017	Uitgetreden per 23-03-2018.	Lid RVt Dierenwelzijn en wetgeving.	Functie(s) Vice President International Operations IFAW. Nevenfunctie(s) Bestuurslid Sea Alarm Bestuurslid EARS.
<i>Vacature</i>				
De heer B. (Bart) Janknegt	28-06-2017	2020 (einde 1e termijn).	Lid RVt Marketing, communicatie en fondsenwerving.	Functie(s) COO VvAA groep. Nevenfunctie(s) Bestuurslid en Penningmeester Stichting LEF.
Extern lid Auditcommissie				
De heer N.A. (Koos) Boering	01-05-2015	2021 (einde 2e termijn).	Lid Auditcommissie.	Functie(s) Manager Financiën en Operatie KWF Kankerbestrijding. Nevenfunctie(s) Penningmeester Stichting Beter Leven Keurmerk Penningmeester van Stichting Samenwerkende Gezondheidsfondsen.

Belangenverstrengeling Raad van Toezicht

Er is geen sprake van belangenverstrengeling van de leden van de Raad van Toezicht. Regels hieromtrent zijn vastgelegd in de statuten en reglementen van Stichting AAP.

Efficiënte en effectieve besteding van middelen

Om de effectiviteit en efficiëntie van de bestede middelen aan de doelrealisatie te kunnen bepalen en toetsen heeft AAP een Planning & Control cyclus ingericht.

(Lange Termijn) Planning

Voor die cyclus stelt de directeur-bestuurder jaarlijks een Lange Termijn Plan vast. Dit vormt het inhoudelijke en financiële kader voor de jaarplannen. Deze jaarplannen worden door alle MT-leden voor hun afdeling opgesteld en uiteindelijk samengevoegd tot één jaarplan. Het Lange Termijn Plan (inclusief meerjarenraming) wordt eerst vastgesteld door de directeur-bestuurder en vervolgens voorgelegd aan de Auditcommissie ter advisering, voor de uiteindelijke goedkeuring door de Raad van Toezicht.

Verantwoording

Elk kwartaal wordt de realisatie van de kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen op basis van Key Performance Indicators (KPI's) geëvalueerd door de directeur-bestuurder, operationeel directeur en het verantwoordelijke MT-lid. Deze cijfers worden voorzien van een inhoudelijke toelichting. Afwijkingen van de voorgenomen prestatie worden geduid en waar nodig worden de plannen bijgesteld. Indien nodig, gebeurt dat na goedkeuring door de Raad van Toezicht.

De resultaten van deze evaluatie worden in een dashboard gepresenteerd aan de Auditcommissie en de Raad van Toezicht. Maandelijks worden kwantitatieve stuurcijfers vanuit financiën en personeelszaken op basis van vooraf vastgestelde budgetten en/of prestatie-in-

dicatoren beoordeeld en waar nodig besproken. Eindverantwoording wordt afgelegd in het jaarverslag met daarin de jaarrekening. Dit document wordt door de directeur-bestuurder vastgesteld en door de Raad van Toezicht goedgekeurd.

Vermogens- en liquiditeitsbeleid

Door de directeur-bestuurder is een vermogens- en liquiditeitsbeleid (zie pagina 36) opgesteld dat periodiek wordt geëvalueerd aan de hand van de financiële rapportages. In dit beleid ligt de nadruk op het mijden van risico's en op maatschappelijk verantwoorde beleggingen.

Extern toezicht

Extern toezicht op en externe toetsing van de bedrijfsvoering van AAP wordt uitgevoerd door:

- Dubois & co (accountantscontrole en management-letter);
- Ministerie van EL&I (controle in het kader van het Dierentuinbesluit);
- Raad van Deskundigen (toezicht op de kwaliteit en veiligheid van de geleverde zorg aan geïnfecteerde chimpansees);
- Centraal Bureau Fondsenwerving (CBF);
- Ministerie van Financiën (ANBI-status).

COMMUNICATIE MET BELANGHEBBENDEN

AAP streeft een zo groot mogelijke transparantie na. Aan een breed scala belanghebbenden verstrekken we informatie over het werk via verschillende (online) kanalen. In dit jaarverslag is een communicatiematrix opgenomen (zie pagina 15) die de communicatie met de verschillende doelgroepen weergeeft. Voor wat betreft de belangrijkste belanghebbenden (de donateurs, vrijwilligers en collega-organisaties) is de Raad van mening dat er adequate communicatiemiddelen zijn ingericht.

HET FINANCIËEL VERSLAG

AAP heeft het boekjaar 2018 afgesloten met een positief resultaat van € 60k (+109%). In de begroting was rekening gehouden met een tekort van € 639k. Dit verschil van € 699k is het gevolg van hogere lasten dan begroot (+ € 71k / +1%) en hogere baten dan begroot (+ € 797k / +11%).

Het verschil in baten wordt met name veroorzaakt bij 'baten van particulieren' en 'baten van loterijorganisaties'. Baten van particulieren zijn per saldo hoger dan begroot (+ € 941k) door hogere inkomsten uit nalatenschappen (+€ 347k), hogere inkomsten uit mailingen / acties (+ € 278k) en spaarproducten (+ € 304k). Het uitnutten van de budgetten voor het extra project 'Born to be Wild' gefinancierd door de Nationale Postcode Loterij is vertraagd. Hierdoor zijn de baten van loterijorganisaties lager dan begroot (- € 257k).

De bestedingen zijn per saldo hoger dan begroot door hogere kosten voor fondsenwerving (+ € 161k (+ 43%)), personeelskosten (+ € 111k (+2%)) en huisvestingskosten (+ € 91k (+18%)). Daartegenover staan lagere kosten voor Wetgeving & Beleid (o.a. Born to be Wild) (- € 208k (-39%)), marketingkosten (- € 45k (-18%)) en kantoor- en algemene kosten (- € 24k (-8%)). De grote afwijking voor de kosten fondsenwerving komt door het inzetten van de Air Miles-campagne en een nieuwe DRTV-spot. Voor de personeelskosten is de afwijking een resultaat van het herstellen van de arbeidsvoorwaarden door het betalen van een eindejaarsuitkering. Huisvestingskosten zijn hoger door onvoorziene vervanging en reparaties. Een verdere toelichting op de 'Staat van Baten en Lasten' staat op pagina 42.

Het totaal van de kosten van eigen fondsenwerving in een percentage van de baten uit eigen fondsenwerving bedraagt voor 2018 13,6% (2017: 14,1%). Voor 2018 was 14,8% begroot. Het verschil wordt met name verklaard door de hogere baten uit eigen fondsenwerving dan gepland, zoals hierboven toegelicht. Met de 13,6% blijft Stichting AAP ruim binnen de door het CBF gehanteerde norm van een drie-jaar-gemiddelde van maximaal 25%. Van de totale baten beschikbaar voor de doelstelling is 81,6% (2017; 82,9%) besteed aan de doelstellingen opvang, verzorging en herplaatsing in Almere en Primadomus én aan wetgeving, beleid en projecten. Dit is door de eerder genoemde hogere totale baten lager dan de voor 2018 begrote 89,3%.

VERMOGEN

Reserves en fondsen

Het vermogen wordt onderverdeeld naar de volgende reserves en fondsen:

- bestemmingsreserves financiering activa;
- bestemmingsreserves overige;
- continuïteitsreserve en
- bestemmingsfonds Air Miles-campagne.

Bestemmingsreserves financiering activa

AAP financiert haar gebouwen met eigen vermogen, waarmee het vermogen voor een groot deel is vastgelegd in stenen. Dit maakt AAP inzichtelijk door twee bestemmingsreserves te vormen: één voor doelstellingsgebouwen (o.a. de dierverblijven) en met ingang van boekjaar 2018 één voor gebouwen ondersteunend aan de doelstelling (o.a. het kantoorgebouw). AAP neemt de boekwaarde van deze gebouwen op onder deze reserve.

Bestemmingsreserve overige

In de 'bestemmingsreserve overige' zijn gelden gereserveerd voor toekomstige uitgaven of investeringen. Zo zijn er reserves gevormd voor een investering in zonnepanelen in Primadomus, innovaties ter vergroting van de impact en het eenmalig herstel van de arbeidsvoorwaarden. De intentie is om deze reserveringen binnen vijf jaar aan het opgegeven doel te besteden. Voor Primadomus is ultimo 2018 € 549k bestemd en voor Almere € 466k.

Continuïteitsreserve

AAP heeft een continuïteitsreserve gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat zij ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. Ultimo 2018 is de continuïteitsratio 1,3. De Goede Doelen Nederland-norm voor de continuïteitsratio bedraagt 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. AAP kiest ervoor alle lasten van de organisatie toe te wijzen aan de werkorganisatie. Dit gezien het substantieel uitvoerende en arbeidsintensieve karakter van de activiteiten van AAP en de daarmee gepaard gaande langlopende verplichtingen ten aanzien van de zorg van de dieren (inclusief minimale instandhouding van daarvoor benodigde faciliteiten, waaronder gebouwen en terreinen) en/of dienstverbanden. Om deze reden acht AAP het verantwoord een continuïteitsreserve aan te houden ter hoogte van de maximale norm.

Dit wordt versterkt door de door AAP geziene risico's aangaande meerjarige verwachtingen van de financiële resultaten. In meerjarenbegrotingen worden negatieve resultaten voorzien, met name als gevolg van stijgende lasten (inflatie / indexatie van lasten, met name personeelslasten) en de tegelijkertijd conservatieve groei in baten, zolang de signalen van een duurzame groei nog niet aanwezig zijn.

VOORZIENINGEN

De voorzieningen voor jubileumuitkeringen (€ 48k) zijn aangepast naar de stand van zaken per 31 december 2018.

LANGLOPENDE SCHULDEN

Het financieel beleid is er onder meer op gericht activa te financieren met eigen middelen en daarmee een sterke balansstructuur te bewerkstelligen. AAP heeft om die reden in 2018 geen langlopende schulden.

LIQUIDITEITEN

In 2018 zijn de beschikbare liquide middelen gestegen tot € 11.178k tegen € 9.879k ultimo 2017. Voor een uitgebreide opstelling van de kasstromen wordt verwezen naar de jaarrekening (pagina 39). Uit dit overzicht blijkt dat de kasstroom uit operationele activiteiten in 2018 € 1.460k bedroeg, terwijl een negatieve kasstroom van € -231k was begroot. Het verschil is met name een gevolg van de hogere baten van particulieren dan begroot (+ € 1.570k). De negatieve kasstroom uit investeringsactiviteiten (€ 164k) is hoger dan de begrote (€ 71k). Dit is een gevolg van enerzijds een overschrijding van de investering in een nieuwe fondsenwervende database (+ € 18k) en een niet begrote investering in netsteunpalen gefinancierd door een aantal grote giften (+ € 69k).

Het saldo liquide middelen wordt, in overeenstemming met het in dit jaarverslag verwoorde beleggingsbeleid, risicomijdend belegd. Hierbij is rekening gehouden met het gegeven dat de continuïteitsreserve snel liquide moet zijn in geval van calamiteiten. De liquide middelen zijn voor een klein deel belegd in staatsobligaties, de overige liquide middelen staan op een spaarrekening.

TOELICHTING OP DE INVESTERINGEN

In 2018 is in Almere geïnvesteerd in netsteunpalen in het Chimpanseecomplex (€ 69k) en de fondsenwervende database Salesforce (€ 90k).

KOSTEN ADMINISTRATIE EN BEHEER

De uitvoeringskosten van de eigen organisatie worden toegerekend op basis van een verdeelsleutel die is gebaseerd op de tijdsbesteding van medewerkers in dienstverband. De administratie- en beheerkosten worden uitgedrukt als percentage van de totale kosten. Het begrote percentage bedraagt 4,5% ten opzichte van 4,5% gerealiseerd.

Het percentage is conform de door AAP gestelde norm van 5%.

VERWACHTINGEN 2019

Voor het jaar 2019 is een negatief resultaat begroot van -€ 866k. De opbrengsten worden in 2019 € 436k hoger begroot in vergelijking met de begroting van 2018. Ten opzichte van de realisatie van 2018 zijn begrote opbrengsten € 362k lager. Gezien de eenmaligheid van de fondsenwervende successen in 2018, blijft AAP de opbrengsten (t.o.v. de realisatie) behoudend begroten. Ten opzichte van de begroting 2018 betreft dit echter een hoger ambitieniveau.

De kosten worden € 586k hoger begroot ten opzichte van de realisatie 2018. Dit komt door hogere personeelskosten (indexering en het (tijdelijke) herstel van de eindejaarsuitkering), kosten Born to be Wild en het inzetten van de innovatiebudgetten binnen Opvang & Herplaatsing en Wetgeving & Beleid.

Het negatieve resultaat is een gevolg van het niet realiseren van de geambieerde groei in fondsenwervende baten en doelbestedingen op basis van de gevormde bestemmingsreserves en -fondsen. De groei in fondsenwervende inkomsten is noodzakelijk om de toegenomen exploitatielasten als gevolg van de in de afgelopen jaren gerealiseerde schaa sprong te financieren, alsook de stijgende exploitatiekosten als gevolg van inflatie en loonontwikkelingen. Zolang geen zicht is op herstel van een structurele groei in fondsenwervende baten, kan AAP haar activiteiten niet uitbreiden. Dit is de reden dat AAP een hogere continuïteitsreserve aanhoudt om in ieder geval stijgende exploitatiekosten ook in de toekomst te kunnen blijven dekken. Zolang deze fondsenwervende groei niet wordt ingezet, wordt de organisatie uitgedaagd om met minder of gelijke middelen eenzelfde ambitieniveau te handhaven. Het thema impact biedt daarbij waardevolle inzichten.

SAMENWERKINGSTABEL

Naam organisatie/ samenwerkingsverband	Rol AAP	Doel samenwerking
Bijdrage AAP < € 2.500		
<i>Species Survival Network (SSN)</i>	Lid.	Op de hoogte blijven van internationale ontwikkelingen, vooral in relatie tot het CITES-verdrag. Toegang hebben tot een internationaal netwerk.
Bijdrage AAP > € 2.500 en < € 10.000		
<i>InfoCircos (Spanje)</i>	Lid en financier.	Een verbod op het gebruik van exotische zoogdieren in circussen in Spanje.
<i>Lid Vereniging Participanten Kemphaan</i>	Lid en secretaris.	Afstemming van beheer en promotie van het stadslandgoed waarop Stichting AAP is gevestigd.
Bijdrage AAP >= € 10.000		
<i>De Dierencoalitie</i>	Lid dagelijks bestuur dat toeziet op de resultaten van de nieuwe koers.	Zicht houden op de Nederlandse politiek en afstemming tussen dierenbeschermings-organisaties in Nederland. Verhogen impact sector door eenduidige standpunten naar de Nederlandse politiek.
<i>European Alliance for Rescue centers and Sanctuaries (EARS)</i>	Directeur-bestuurder AAP is voorzitter van het bestuur van het samenwerkingsverband.	Europese opvangcentra en hun belangen bijeen brengen en behartigen, kwaliteit van het werk verbeteren en de samenwerking te vergroten.

Resultaten 2018	Activiteiten voor 2019	Risico's
Samen met o.a. EARS en Eurogroup for Animals werkt AAP binnen een officiële CITES-werkgroep aan het verbeteren van de opvang van in beslag genomen dieren. De inbreng van AAP wordt zeer gewaardeerd.	AAP participeert in verschillende overlegstructuren om de regelgeving over welzijn van in beslag genomen dieren binnen CITES te verbeteren.	Een aantal samenwerkingspartners heeft fundamentele standpunten dan AAP (bijv. ten aanzien van dierentuinen). Dit kan de samenwerking van AAP met dierentuinen beïnvloeden.
Verboden op het gebruik van exotische zoogdieren in circussen op gemeentelijk en regionaal niveau. Zie pagina 9.	Verdere uitbreiding van verboden op het gebruik van exotische zoogdieren in circussen, uiteindelijk leidend tot regionale verboden en een nationaal verbod.	Een aantal partners heeft fundamentele standpunten dan AAP. Dat kan van invloed zijn op samenwerkingen met andere stakeholders.
Reguliere beheer- en promotieactiviteiten.	Reguliere beheer- en promotieactiviteiten.	Geen.
De Dierencoalitie ondersteunde de activiteiten van AAP met betrekking tot moeizame totstandkoming van de Positieflijst. In overige dierenbeschermingsdossiers was de Dierencoalitie zeer actief, deze waren voor AAP minder direct relevant.	De Dierencoalitie kent een jaarplan. Voor AAP is het van belang dat de coördinator in Den Haag aanwezig is. AAP heeft haar steun aan de Dierencoalitie met een jaar verlengd. Het bestuurslidmaatschap is verlegd van de directeur naar de Sr. Policy Advisor van de afdeling Wetgeving en Beleid.	Een aantal partners heeft fundamentele standpunten dan AAP. Dat kan van invloed zijn op samenwerkingen met andere stakeholders.
EARS heeft een opvangdatabase gelanceerd waarmee overheden en organisaties opvangadressen kunnen vinden. De samenwerking tussen EARS en AAP was in 2018 zeer intensief.	AAP is er mee gediend als EARS meer aanzien geniet binnen de EU en zo kan helpen de Europese processen te verbeteren. Samenwerking met CITES (via SSN) verbeteren en nieuwe leden screenen.	Geen.

Naam organisatie/ samenwerkingsverband	Rol AAP	Doel samenwerking
Bijdrage AAP >= € 10.000		
<i>Goede Doelen Nederland</i>	AAP is lid. De directeur-bestuurder is lid van het bestuur van Goede Doelen Nederland.	Effectiviteit sector vergroten door sector brede afstemming en belangenbehartiging en o.a. centrale inkoop.
<i>Eurogroup for Animals (Brussel)</i>	Strategische samenwerking voor Europese lobby.	Het monitoren van dierenwelzijnsissues en het tot stand brengen van Europese regelgeving voor een welzijnsverbetering van exoten in de EU of Europese lidstaten.
<i>Lilongwe Wildlife Rescue (Malawi)</i>	AAP is medefinancier van dit project.	Met kennis en middelen de ontwikkeling van een opvangcentrum in Afrika steunen met als uiteindelijk doel deze zelfvoorzienend te maken.
<i>IFAW (International Fund for Animal Welfare)</i>	Initiator van de samenwerking in het kader van het project Born to be Wild.	De expertise van IFAW inzetten om met name het Marokkaanse deel van de doelstellingen van Born to be Wild te realiseren.
Samenwerkingen zonder geldelijke verplichtingen		
<i>International Primate Protection League (IPPL)</i>	De directeur van AAP is de Nederlandse vertegenwoordiger.	Er wordt geen gebruik meer gemaakt van nationale vertegenwoordiging.
<i>Ministerie van OC&W</i>	AAP ontvangt subsidie via het Ministerie van OC&W en VWS.	Een veilige, welzijnsvriendelijke en duurzame oplossing voor de voormalige chimpansees uit Biomedical Primate Research Center (BPRC Rijswijk).

Resultaten 2018	Activiteiten voor 2019	Risico's
Reguliere activiteiten.	Reguliere activiteiten.	Geen.
AAP werkt binnen Eurogroup intensief samen met één medewerker. De nadruk lag in 2018 op het tot stand brengen van nationale Positieflijsten, toewerken naar een EU-circusverbod en aandacht voor de problematiek van de beperkte opvangcapaciteit in Europa.	Continueren activiteiten in lidstaten en op Europees niveau aangaande de Positieflijst, het circusverbod en de EU-verkiezingen. Daarnaast willen we een Europees overleg initiëren m.b.t. de problematiek rond de beperkte opvangcapaciteit in Europa.	Met name financieel; het behelst een grote financiële verplichting.
Naast financiële steun aan het opvangcentrum, zijn we medefinancier van een voorlichtingsfilm en hebben we bijgedragen aan het opstellen van huisvestingsrichtlijnen.	Meer aandacht voor het preventiewerk. Implementatie van nieuwe wetgeving en voorlichting over illegale handel.	Klein. Het werken in Afrika is lastig en brengt een financieel risico met zich mee. Door direct contact met het lokale management en het bestuur is dat risico minimaal.
Het uitvoeren van de activiteiten van Born to be Wild in Marokko.	Het uitvoeren van de activiteiten van Born to be Wild in Marokko.	Geen.
Geen activiteiten, vriendschappelijke band blijft bestaan.	Zie resultaten 2018.	Geen.
Buiten regulier overleg geen bijzonderheden.		Afhankelijkheid van subsidie is een risico dat door middel van een convenant veilig is gesteld.

VERMOGENS- EN LIQUIDITEITSBELEID

Het vermogen dat AAP aanhoudt is bedoeld voor continuïteits- en bestemmingsreserves, die op korte termijn (binnen 5 jaar) beschikbaar moeten zijn. Het vermogens- en liquiditeitsbeleid van stichting AAP kent om die reden als hoofduitgangspunt het in standhouden van de waarde van de hoofdsom.

Hiervoor weegt Stichting AAP het minimaliseren van risico en het duurzaam, maatschappelijk en ethisch verantwoord financieel beheer af. Deze afweging valt uiteen in een tweetal niveaus: de keuze voor een bankrelatie en de keuze voor een financieel product.

BANKRELATIE(S)

De banken waar Stichting AAP zaken mee doet, moeten in het kader van het minimaliseren van het risico minimaal voldoen aan één van de volgende criteria:

1. een systeembank óf
2. minimaal een CET1 kapitaalratio van 10% óf
3. beoordeling van Moody's van minimaal A2

Na toetsing op deze criteria wordt iedere (potentiële) bankrelatie getoetst op het gevoerde duurzaamheidsbeleid. Dit duurzaamheidsbeleid vormt uiteindelijk de doorslaggevende factor in de keuze voor een bankrelatie.

SPREIDEN VAN VERMOGEN EN LIQUIDITEITEN

Het vermogen van Stichting AAP dient verspreid te worden over verschillende banken en/of juridische entiteiten. Per bank en/of entiteit mag maximaal vijf miljoen euro gestald vermogen staan.

VERMOGENS- OF LIQUIDITEITSPRODUCTEN

Alleen producten met een (zeer) laag risicoprofiel worden door AAP aangekocht of aangehouden. Dit betekent dat overtollige liquide tegen vastrentende waarden voor bepaalde termijn worden vastgelegd of aangehouden op een spaarrekening. Onder vastrentende waarden verstaan we deposito's of obligaties. Obligaties dienen bij aanschaf een bovengemiddeld positieve rating (= onder gemiddeld risico) te hebben. Obligaties worden in principe verkocht op het moment dat deze een gemiddelde rating krijgen. Donaties, giften, nalatenschappen e.d. die worden geschonken aan Stichting AAP en die bestaan uit vastrentende waarden worden geaccepteerd. Afhankelijk van de geldende rentestand is het beleid om deze obligaties aan te houden tot aflossingsdatum en periodiek de rente te ontvangen. Afhankelijk van de geldende rentestand is het beleid om deze obligaties aan te houden tot aflossingsdatum en periodiek de rente te ontvangen. Nalatenschappen die bestaan uit effecten worden geaccepteerd en vanuit het risico-oogpunt in principe direct na overdracht geliquideerd.

DUURZAAM, MAATSCHAPPELIJK EN ETHISCH VERANTWOORD BELEGGEN

Stichting AAP wil duurzaam, maatschappelijk en ethisch verantwoord haar vermogen en liquiditeiten onderbrengen bij banken, waarbij ons streven is om zo verstandig mogelijk met energiebronnen en het milieu om te gaan. Dit past bij onze waarden als maatschappelijke organisatie. De doelstelling van Stichting AAP is om met zo min mogelijk risico een zo gunstig mogelijk rendement te realiseren, onder voorwaarde dat er voldaan wordt aan de eisen op het gebied van duurzaam, maatschappelijk en ethisch verantwoord ondernemen. Beoordeling van de portefeuille bij bancaire organisaties vindt plaats met behulp van Systainalitics; een onderzoeksinstituut gespecialiseerd in verkrijgen en toepassen van ethische beoordelingen van ondernemingen en staten.

POSITIEVE CRITERIA

De aan te houden vastrentende waarden dienen aan de volgende criteria te voldoen:

- Het beleid van de onderneming dient niet in strijd met de doelstelling van Stichting AAP te zijn.
- Ondernemingen dienen geen negatieve invloed uit te oefenen op het welzijn van uitheemse diersoorten.
- Ondernemingen dienen een actief en integraal milieubeleid te voeren, hierbij kan gedacht worden aan:
 - de aard van de gebruikte grondstoffen en eindproduct;
 - energie- en waterverbruik;
 - de aard van vrijkomende emissies en afval bij de productie;
 - mogelijkheden en mate van hergebruik van producten.

UITSLUITINGSCRITERIA

Geen beleggingen zijn toegestaan in:

- ondernemingen die bij ontwikkeling en productie van hun artikelen gebruikmaken van dierproeven; (om deze reden wordt niet belegd in farmaceutische bedrijven);
- ondernemingen in de bio-industrie of die gebruikmaken van gentechnologie;
- ondernemingen actief in productie of distributie van nucleaire energie;
- ondernemingen actief in productie of handel van wapens gericht op vernietiging van leven, natuur of eigendommen;
- ondernemingen die zich bezighouden met tabak, alcohol, pornografie, gokken, kinderarbeid, discriminatie en schending van mensenrechten;
- aandelen, tenzij verworven uit een nalatenschap van een donateur.

JAARREKENING

BALANS PER 31 DECEMBER 2018

(na resultaatbestemming)

	31 december 2018		31 december 2017	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Immateriële vaste activa (1)				
<i>Bedrijfsmiddelen</i>				
Software	113.006		7.847	
Software in ontwikkeling	0		54.615	
		113.006		62.462
Materiële vaste activa (2)				
<i>Bedrijfsmiddelen (3)</i>				
Gebouwen en terreinen	1.718.845		1.782.437	
Inventaris bedrijfsmiddelen	116.856		166.466	
Bedrijfsmiddelen in ontwikkeling	5.336			
		1.841.037		1.948.903
<i>Direct in gebruik voor de doelstelling (4)</i>				
Gebouwen en terreinen	9.722.967		10.239.358	
Inventaris doelstelling	14.803		40.687	
		9.737.770		10.280.045
		11.578.807		12.228.948
Financiële vaste activa (5)				
Aandelen (6)	33.861		37.258	
Obligaties (7)	148.416		179.519	
		182.277		216.777
Vorraden (8)		14.335		13.781
Vorderingen (9)		1.744.569		2.525.128
Liquide middelen (10)		11.178.163		9.879.611
Totaal		24.811.158		24.926.707

	31 december 2018		31 december 2017	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Reserves en fondsen (11)				
Reserves				
Continuïteitsreserve (12)	11.001.192		11.514.356	
Bestemmingsreserve financiering activa - doelstelling (13)	9.722.967		10.239.358	
Bestemmingsreserve financiering activa - bedrijfsmiddelen (14)	1.077.423			
Bestemmingsreserve - overige (15)	1.015.158		1.183.000	
		22.816.739		22.936.714
Fondsen (16)				
Bestemmingsfonds	180.000		0	
		180.000		0
Voorzieningen (17)				
Voorziening jubileum	48.333		45.357	
		48.333		45.357
Kortlopende schulden (18)				
Belastingen en sociale lasten	224.145		130.765	
Crediteuren	180.796		139.608	
Overlopende passiva (19)	1.024.340		1.337.798	
Overige kortlopende schulden (20)	336.806		336.465	
		1.766.087		1.944.636
Totaal		24.811.158		24.926.707

STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

(op basis van richtlijn RJ650)

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
	€	€	€
BATEN			
Baten van particulieren (21)	6.191.619	5.251.000	5.510.300
Baten van bedrijven (22)	74.967	120.000	76.269
Baten van loterijorganisaties (23)	737.934	995.047	690.776
Baten van subsidies van overheden (24)	902.922	883.606	924.023
Baten van andere organisaties zonder winststreven (25)	157.464	120.000	126.279
Som van de geworven baten	8.064.907	7.369.653	7.327.647
Baten als tegenprestatie voor levering producten en/of diensten (26)	190.804	147.300	195.186
Overige baten (27)	95.580	37.182	47.084
Som van de baten	8.351.291	7.554.135	7.569.917
LASTEN (28)			
Besteed aan doelstellingen			
Doelstelling opvang, verzorging en herplaatsing Almere	3.478.261	3.368.601	3.280.094
Doelstelling opvang, verzorging en herplaatsing Primadomus	2.140.433	2.038.340	1.930.257
Wetgeving en beleid	1.191.918	1.342.349	1.067.701
Projecten	0	0	0
	6.810.612	6.749.290	6.278.052
Wervingskosten	1.094.358	1.087.688	1.035.720
Kosten beheer en administratie	369.689	367.079	352.870
Som van de lasten	8.274.659	8.204.057	7.666.641
Saldo vóór financiële baten en lasten	76.631	-649.922	-96.724
Saldo financiële baten en lasten (29)	-16.607	10.775	7.798
Saldo van baten en lasten	60.025	-639.147	-88.926

Bestemming saldo van baten en lasten:

Toevoeging/onttrekking aan:

• continuïteitsreserve	-513.164
• bestemmingsreserve financiering activa doelstelling	-516.391
• bestemmingsreserve financiering activa bedrijfsmiddelen	1.077.423
• bestemmingsreserve innovaties	-68.842
• bestemmingsreserve herstel arbeidsvoorwaarden	-120.000
• bestemmingsreserve Almere	8.000
• bestemmingsreserve Primadomus	13.000
• bestemmingsfonds	180.000

Saldo van baten en lasten**60.025****Resultaatbestemming 2018**

Het positieve resultaat wordt aangewend voor de vorming van een nieuwe bestemmingsreserve financiering activa bedrijfsmiddelen alsmede een nieuw bestemmingsfonds. Daarnaast vinden toevoegingen plaats op de bestemmingsreserves Almere en Primadomus alsmede onttrekkingen van de bestemmingsreserve financiering activa doelstelling, bestemmingsreserve herstel arbeidsvoorwaarden en bestemmingsreserve innovaties. De mutatie op de diverse reserves wordt verrekend met de continuïteitsreserve (zie pagina 54 en verder in het jaarverslag).

KASSTROOMOVERZICHT 2018

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Baten van particulieren (21)	6.821.035	5.251.000	5.688.883
Baten van bedrijven (22)	49.181	120.000	50.293
Baten van loterijorganisaties (23)	500.000	500.000	1.835.000
Baten van subsidies van overheden (24)	1.114.403	1.026.000	1.157.159
Baten van andere organisaties zonder winststreven (25)	162.464	120.000	116.279
Baten als tegenprestatie voor levering producten en/of diensten (26)	151.330	147.300	141.020
Overige baten (27)	44.521	32.382	31.489
Loonkostensubsidies (28)	8.356	4.800	4.784
Betalingen aan leveranciers en werknemers	-7.406.043	-7.443.447	-6.936.354
	<u>1.445.247</u>	<u>-241.965</u>	<u>2.088.553</u>
Kasstroom uit operationele activiteiten			
Ontvangen rente (29)	7.872	5.150	17.813
Betaalde rente	0	0	0
Beleggingsresultaat (29)	6.570	5.625	6.449
	<u>1.459.689</u>	<u>-231.190</u>	<u>2.112.815</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten			
Investerings in immateriële vaste activa (1)	89.557	71.000	54.615
Investerings in bedrijfsmiddelen (3)	5.336	0	0
Investerings in doelstelling (4)	69.212	0	49.842
Desinvestering	0	0	0
	<u>164.105</u>	<u>71.000</u>	<u>104.457</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten			
Aflossing langlopende leningen	0	0	0
Afgestoten beleggingen (6)	3.206	0	0
Koersresultaat (29)	-237	0	0
	<u>2.969</u>	<u>0</u>	<u>0</u>
Netto kasstroom	<u>1.298.552</u>	<u>-302.190</u>	<u>2.008.358</u>
Saldo liquide middelen primo	9.879.611	9.879.611	7.871.253
Saldo liquide middelen ultimo	<u><u>11.178.163</u></u>	<u><u>9.577.421</u></u>	<u><u>9.879.611</u></u>

TOELICHTING

ALGEMENE TOELICHTING

Activiteiten

De activiteiten van AAP betreffen het verbeteren van het welzijn van uitheemse, niet-gedomesticeerde dieren. AAP doet dit enerzijds door opvang, verzorging en herplaatsing van individuele dieren en anderzijds door preventieve beïnvloeding van algemeen publiek en beleidsmakers. AAP zet zich in Nederland en daarbuiten actief in om samenwerkingen aan te gaan om haar doel te bereiken. Voor de complete statutaire doelstelling zie pagina 16 in het jaarverslag.

Vestigingsadres

AAP, statutair gevestigd te Almere, is feitelijk gevestigd op Kemphaanpad 1, 1358 AC te Almere. Daarnaast heeft AAP nog een vestiging in Spanje, Primadomus genaamd, op Partida Rincón del Moro nr. 6 te Villena, Alicante.

Stelselwijzigingen

In 2018 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en ontvangen dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. De verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de verworven activa doelstelling en bedrijfsmiddelen is opgenomen onder de investeringsactiviteiten. Afgestoten beleggingen en gerealiseerde koersresultaten zijn opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt het bestuur van AAP zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningpost.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VAN ACTIVA EN PASSIVA

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld conform de "Richtlijn Fondsenwervende Instellingen" (Richtlijn 650 of RJ650) en de "Algemene bepalingen voor organisaties zonder winststreven" (Richtlijn 640), zoals gepubliceerd onder verantwoordelijkheid van de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar, met uitzondering van de obligaties (zie hiervoor punt 7 Obligaties).

Bijzondere waardevermindering van vaste activa

AAP beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord. Een bijzonder waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

De opbrengstwaarde wordt in eerste instantie ontleend aan een bindende verkoopovereenkomst; als die er niet is, wordt de opbrengstwaarde bepaald met behulp van de actieve markt waarbij normaliter de gangbare biedprijs geldt als marktprijs.

1. Immateriële vaste activa

Software wordt bij aanschaf gewaardeerd tegen de kostprijs (zijnde de verkrijgings- of vervaardigingsprijs). Na de eerste waardering wordt de kostprijs vermindert met cumulatieve afschrijvingen volgens de lineaire methode. Voor de aanschaffingen gedurende het boekjaar vindt afschrijving tijdsevenredig plaats. De geschatte levensduur van de software bedraagt 3 jaar.

2. Materiële vaste activa

Bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen aanschaffingsprijs, vermindert met de afschrijvingen volgens de lineaire methode. Voor de aanschaffingen gedurende het boekjaar vindt afschrijving tijdsevenredig plaats. De afschrijvingsperiode is gebaseerd op de verwachte levensduur van de activa. Op terreinen wordt niet afgeschreven. Er is geen verplichting tot herstel na afloop van het gebruik van het actief. De kosten worden rechtstreeks in het resultaat verantwoord.

Gezien de technische en functionele staat van de gebouwen is met ingang van 2016 de geschatte levensduur van de gebouwen verlengd met 10 jaar. Omdat de gebouwen zijn gewaardeerd op basis van aanschaffingsprijs en niet op basis van actuele waarde zijn de cumulatieve afschrijvingen niet met terugwerkende kracht aangepast en is het dus niet noodzakelijk om een herwaarderingsreserve te vormen.

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen.

Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

3. Bedrijfsmiddelen

De geschatte levensduur van de gebouwen bedraagt 30 jaar. De geschatte levensduur van de inventaris bedrijfsmiddelen bedraagt 3 jaar, met uitzondering van de levensduur van de zonnepanelen die 10 jaar bedraagt.

4. Direct in gebruik voor de doelstelling

De geschatte levensduur van de gebouwen zonder dierverblijven in gebruik voor de doelstelling bedraagt 30 jaar. Voor gebouwen met dierverblijven in gebruik voor de doelstelling is gerekend met een levensduur van 20 jaar.

De geschatte levensduur van de inventaris in gebruik voor de doelstelling bedraagt 3 jaar.

5. Financiële vaste activa

Onder financiële vaste activa worden zowel aandelen als obligaties verstaan, die beiden een andere waarderingwijze kennen.

6. Aandelen

Aandelen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Deze aandelen heeft AAP uit nalatenschappen verkregen. De aandelen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen marktwaarde. De gerealiseerde en ongerealiseerde koersverschillen worden in de staat van baten en lasten verantwoord onder saldo financiële baten en lasten.

7. Obligaties

In 2018 heeft een beleidswijziging plaatsgevonden waarbij besloten is obligaties aan te houden tot einde looptijd en te wachten op aflossing. In verband met deze beleidswijziging worden obligaties niet langer gewaardeerd tegen marktwaarde maar tegen geamortiseerde kostprijs. De jaarlijks te ontvangen rente wordt opgenomen op de balans (liquide middelen) waarbij de waarde van de obligaties wordt gecrediteerd. De effectieve rente wordt in de staat van baten en lasten verantwoord onder saldo financiële baten en lasten.

8. Voorraden

De voorraden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere opbrengstwaarde onder toepassing van de FIFO-methode ('first in, first out'). De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incourantheid van de voorraden.

9. Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

10. Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en direct opeisbare deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

11. Reserves en fondsen

Het eigen vermogen van AAP wordt verdeeld over diverse reserves en een bestemmingsfonds. Jaarlijks wordt het resultaat door het bestuur bestemd en worden de diverse reserves gevormd. Eerst wordt de bestemmingsreserve financiering activa doelstelling opgebouwd. Vervolgens wordt de bestemmingsreserve financiering activa bedrijfsmiddelen gevormd. Daarna worden de overige bestemmingsreserves gevormd naar aanleiding van het Lange Termijn Plan. Als laatste wordt de continuïteitsreserve gevormd. Dit plan wordt goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

12. Continuïteitsreserve

De continuïteitsreserve is gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat in de toekomst aan de verplichtingen kan worden voldaan. Conform richtlijnen van Goede Doelen Nederland mag de maximaal toegestane continuïteitsreserve 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie zijn. Gezien het substantieel uitvoerende karakter van de organisatie en de daaraan gekoppelde langlopende verplichtingen, kiest AAP ervoor om de totale jaarlijkse lasten toe te kennen aan de werkorganisatie.

13. Bestemmingsreserve financiering activa doelstelling

Het bestuur van AAP heeft een reserve financiering activa doelstelling afgezonderd ter grootte van de boekwaarde van de gebouwen waarin de dieren zijn gehuisvest.

14. Bestemmingsreserve financiering activa bedrijfsmiddelen

Het bestuur van AAP heeft een reserve financiering activa bedrijfsmiddelen afgezonderd ter grootte van de boekwaarde van de gebouwen bedrijfsmiddelen.

15. Bestemmingsreserves - overige

De bestemmingsreserves zijn afgezonderd voor een viertal onderdelen: innovaties, herstel arbeidsvoorwaarden en toekomstige investeringen voor de instandhouding van gebouwen en inventaris in Almere en Primadomus.

16. Bestemmingsfondsen

Er is een bestemmingsfonds gevormd met gelden die afkomstig zijn van een Air Miles-actie, waarbij donateurs hun bijna verlopen Air Miles konden schenken aan AAP. Deze inkomsten zijn bestemd voor de Apeneilanden, het Chimpansee-complex en Big Cats.

17. Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwing-

bare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Er is een voorziening jubileumuitkering gevormd om uitkeringen aan medewerkers van AAP zeker te stellen. Deze jubileumuitkeringen behelzen een uitkering van een (deel van het) bruto maandsalaris gerelateerd aan het aantal verblijfsjaren bij AAP. Er wordt een half bruto maandsalaris uitgekeerd bij 10 en 15 dienstjaren, 1 bruto maandsalaris bij 25 jaar in dienst en 2 bruto maandsalaries bij 40 jaar in dienst. De opbouw van deze jubileumvoorziening vangt pas aan op het moment dat een medewerker minimaal 5 jaar in dienst is.

18. Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

19. Overlopende passiva

Overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Overlopende passiva worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde. Deze worden uitgesplitst weergegeven in de toelichting op de balans per 31 december 2018.

20. Overige kortlopende schulden

Overige kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Overige kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde. De looptijd is korter dan 1 jaar. Deze worden uitgesplitst weergegeven in de toelichting op de balans per 31 december 2018.

Pensioenregeling

Per 1 januari 2018 is AAP overgestapt op een pensioen

op basis van beschikbare premieregeling. De belangrijkste kenmerken van deze regeling zijn:

- een beschikbare premieregeling waarbij de pensioengrondslag het pensioengevend jaarsalaris is (inclusief vakantiegeld) verminderd met de franchise;
- bij een beschikbare premieregeling is de hoogte van de pensioenuitkering onzeker. De hoogte van de pensioenuitkering wordt bepaald door de betaalde premie waarvan de hoogte vaststaat, die na aftrek van aankoopkosten is belegd en de beleggingsrendementen die daarop zijn behaald en de ten tijde van aankoop geldende tarieven voor direct ingaande pensioenen;
- de beschikbare premie wordt belegd volgens de lifecycle methodiek; dit houdt in dat het beleggingsrisico wordt afgebouwd naarmate de pensioendatum nadert;
- medewerkers hebben de keuze uit een standaard of duurzame lifecycle;
- de eigen bijdrage voor de werknemer is 4% van de pensioengrondslag;
- contractduur is 5 jaar waarbij de uitvoeringsovereenkomst eindigt op 31 december 2023;
- de pensioenleeftijd is 68 jaar.

De pensioenregeling wordt gezamenlijk uitgevoerd door Brand New Day Premiepensioeninstelling N.V (BND) en ASR Levensverzekering N.V. (ASR). Voor de uitvoering van deze pensioenovereenkomst heeft AAP met BND en ASR een uitvoeringsovereenkomst gesloten.

GRONDSLAGEN BEPALING VAN OVERSCHOTTEN EN TEKORTEN

Algemeen

Het overschot of tekort wordt bepaald als het verschil tussen de som van de baten en de som van de lasten vermeerderd dan wel verminderd met het saldo financiële baten en lasten. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. Bij deze toerekening wordt een bestendige gedragslijn gevolgd. In de balans wordt rekening gehouden met de, aan een periode toe te rekenen bedragen die in een andere periode zijn of worden ontvangen dan wel betaald. Verliezen worden verantwoord als deze voorzienbaar zijn; baten worden verantwoord als deze toegezegd of gerealiseerd zijn.

Baten

21. Baten van particulieren

Onder de baten van particulieren wordt verstaan ontvangen donatie- en adoptiegelden alsmede opbrengsten uit acties, nalatenschappen, legaten, lijfrentes, Air Miles en al het andere dat door vrijgevigheid wordt ontvangen.

Nalatenschappen, legaten en toegezegde schenkingen worden verantwoord in het jaar waarin de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld, onder aftrek van eventueel verschuldigde schenkings- en successierechten. De ontvangen toezeggingen met betrekking tot nalatenschappen en legaten met een geschatte waarde van minder dan € 10.000 worden op 100% gewaardeerd. Toezeggingen boven de € 10.000 worden gewaardeerd op 85%.

De overige posten worden opgenomen op het moment dat er een betrouwbare schatting van de opbrengst kan worden gemaakt. Vanwege de geringe omvang van de opbrengstwaarde van de verkoop van voorraden, wordt deze in de staat van baten en lasten verantwoord onder de baten als tegenprestatie voor levering producten en/of diensten. De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs.

22. Baten van bedrijven

Onder de baten van bedrijven wordt verstaan ontvangen donatie- en adoptiegelden en al het andere dat door vrijgevigheid wordt ontvangen.

23. Baten van loterijorganisaties

Onder baten van loterijorganisaties wordt verstaan ontvangen baten van de Nationale Postcode Loterij.

24. Baten van subsidies van overheden

Onder baten van subsidies van overheden worden vergoedingen verantwoord voor in opdracht van het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap afgesloten contracten met betrekking tot de opvang en verzorging van proefdieren. Zie voor verdere informatie toelichting op de balans punt 15 overlopende passiva. Verder worden hieronder overige (eenmalige) subsidies verantwoord en subsidies ontvangen voor een Europees vrijwilligers project.

25. Baten van andere organisaties zonder winststreven

Onder baten van andere organisaties zonder winststreven wordt verstaan ontvangen donatie- en adoptiegelden alsmede opbrengsten uit acties van scholen, fondsen en stichtingen.

26. Baten als tegenprestatie voor levering producten en/of diensten

Onder baten als tegenprestatie voor levering producten en/of diensten worden onder andere verantwoord baten ontvangen voor de opname en verzorging van inbeslaggenomen dieren, ontvangen huurbedragen van vrijwilligers/stagiaires/medewerkers voor woonruimte en baten voor het verzorgen van opleidingen voor derden. Verkregen goederen en diensten in natura van materiële omvang worden verantwoord tegen de waarde volgens het economisch verkeer.

27. Overige baten

Onder overige baten worden kortingen en diverse kleine retour ontvangen bedragen geboekt.

28. Lasten

De lasten bestaan uit kosten besteed aan de doelstellingen, wervingskosten en kosten besteed aan beheer

en administratie. De kosten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Bij deze toerekening wordt een bestendige gedragslijn gevolgd. Directe kosten worden meteen juist toegewezen waar ze betrekking op hebben. Indirecte kosten worden verdeeld op basis van een kostenverdeelsleutel. Deze kostenverdeelsleutel is gebaseerd op de verhouding van de bestede uren van de medewerkers van AAP over de doelstellingen, werving baten en beheer en administratie. Het aan de medewerkers betaalde jaarsalaris is hierbij als wegingsfactor meegenomen en de berekening wordt jaarlijks geactualiseerd.

29. Saldo financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Baten uit beleggingen bestaan uit dividend, rente en (on)gerealiseerde koersresultaten.

Van de indirecte kosten wordt 80,0% (in 2017: 78,7%) toegewezen aan de doelstelling. De onderverdeling daarvan is als volgt:

• Opvang, verzorging en herplaatsing Almere	53,2%	} 80,0%
• Opvang, verzorging en herplaatsing Primadomus	15,3%	
• Wetgeving en beleid (v.h. preventie)	11,5%	

Van de indirecte kosten wordt 12,8% (in 2017: 14,0%) toegewezen aan werving baten. De onderverdeling daarvan is als volgt:

• wervingskosten	12,0%
------------------	-------

De kosten beheer en administratie 7,2% (in 2017: 7,3%) worden berekend door toerekening van de kosten directie, financiën, technische dienst, automatisering, P&O en facilitaire diensten.

• beheer en administratie	7,2%
---------------------------	------

Personeelsbeloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Afschrijvingen

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. IMMATERIËLE VASTE ACTIVA

	Software	Software in ontwikkeling	Totaal
	€	€	€
1. Bedrijfsmiddelen			
Aanschafwaarde per 31 december 2017	20.925	54.615	75.540
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2017	13.078	0	13.078
Boekwaarde per 1 januari 2018	7.847	54.615	62.462
Van software in ontwikkeling naar software	54.615	-54.615	0
Bij: investeringen 2018	89.557	0	89.557
	152.019	0	152.019
Afschrijvingen	39.013	0	39.013
Boekwaarde per 31 december 2018	113.006	0	113.006
Aanschafwaarde per 31 december 2018	165.097	0	165.097
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2018	52.091	0	52.091
Boekwaarde per 31 december 2018	113.006	0	113.006

In de post immateriële vaste activa per ultimo 2018 is een bedrag inbegrepen met een boekwaarde ad € 0 (in 2017 € 3.485) met betrekking tot Primadomus. De investering in 2018 betreft de aanschaf van een nieuw CRM-systeem.

2. MATERIËLE VASTE ACTIVA

	Gebouwen en terreinen	Inventaris bedrijfs- middelen	Bedrijfs- middelen in ontwikkeling	Totaal
	€	€	€	€
3. Bedrijfsmiddelen				
Aanschafwaarde per 31 december 2017	3.123.455	736.204	0	3.859.659
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2017	1.341.018	569.738	0	1.910.756
Boekwaarde per 1 januari 2018	1.782.437	166.466	0	1.948.903
Bedrijfsmiddelen in ontwikkeling	0	0	5.336	5.336
Af: desinvestering 2018	0	-72.583	0	-72.583
	1.782.437	93.883	5.336	1.881.656
Afschrijvingen	63.592	49.611	0	113.203
Af: desinvestering 2018	0	-72.583	0	-72.583
Boekwaarde per 31 december 2018	1.718.845	116.856	5.3360	1.841.037
Aanschafwaarde per 31 december 2018	3.123.455	663.621	5.336	3.792.412
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2018	1.404.610	546.765	0	1.951.375
Boekwaarde per 31 december 2018	1.718.845	116.856	5.336	1.841.037

In de post totaal bedrijfsmiddelen is per ultimo 2018 een bedrag inbegrepen met een boekwaarde ad € 897.731 (in 2017 € 926.463) met betrekking tot Primadomus.

	Gebouwen en terreinen	Inventaris doelstelling	Totaal
	€	€	€
4. Direct in gebruik voor de doelstelling			
Aanschafwaarde per 31 december 2017	21.843.665	493.817	22.337.482
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2017	11.604.307	453.130	12.057.437
Boekwaarde per 1 januari 2018	10.239.358	40.687	10.280.045
Bij: investeringen 2018	69.212	0	69.212
Af: desinvesteringen 2018	0	-23.143	-23.143
	10.308.570	17.544	10.326.114
Afschrijvingen	585.603	25.884	611.487
Af: desinvestering 2018	0	-23.143	-23.143
Boekwaarde per 31 december 2018	9.722.967	14.803	9.737.770
Aanschafwaarde per 31 december 2018	21.912.877	470.674	22.383.551
Cumulatieve afschrijvingen per 31 december 2018	12.189.910	455.872	12.645.782
Boekwaarde per 31 december 2018	9.722.967	14.803	9.737.770

In de post totaal doelstelling is per ultimo 2018 een bedrag inbegrepen met een boekwaarde ad € 4.334.846 (in 2017 € 4.593.401) met betrekking tot activa direct in gebruik voor de doelstelling Primadomus.

5. FINANCIËLE VASTE ACTIVA

Onder financiële vaste activa worden zowel aandelen als obligaties verstaan, ontvangen uit een nalatenschap, die beiden een andere waarderingwijze kennen. De aandelen en obligaties worden aangehouden ter belegging, conform het vermogens- en liquiditeitsbeleid van AAP (zie pagina 36 jaarverslag).

	2018	2017
	€	€
Totaal financiële vaste activa (aandelen en obligaties) per 31 december	182.277	216.777

6. Aandelen

Boekwaarde per 1 januari	37.258	8.985
Aankopen / verwervingen	246	27.509
Verkopen	3.206	0
Gerealiseerde resultaat	-237	0
Ongerealiseerde resultaat	-200	764
Boekwaarde aandelen per 31 december	33.861	37.258

De aandelen staan ter vrije beschikking van AAP. Onder aankopen (2017) is verantwoord een effectenportefeuille ontvangen uit een nalatenschap en in 2018 herinvestering van ontvangen dividend.

7. Obligaties	2018	2017
	€	€
Boekwaarde per 1 januari	179.519	187.185
Mutatie naar aanleiding van waardering op basis van geamortiseerde kostprijs	-31.447	
Waarde obligatie op basis van geamortiseerde kostprijs 1 januari	148.073	187.185
bij: effectieve rente	5.969	
af: couponrente	5.625	
Ongerealiseerde resultaat		-7.666
Boekwaarde obligaties per 31 december	<u>148.416</u>	<u>179.519</u>

De marktwaarde van de obligaties per ultimo december 2018 is € 175.261 (in 2017 € 179.519).

8. VOORRADEN

De voorraden bestaan uit AAP gerelateerde artikelen als: sleutelhangers, pluche apen, bedels, boeken en T-shirts. Deze artikelen worden hoofdzakelijk verkocht tijdens de jaarlijkse donateurdagen of gebruikt als relatiegeschenk.

7. VORDERINGEN

	31 dec. 2018	31 dec. 2017
	€	€
Te ontvangen baten uit fondsenwerving	636.998	1.269.900
Egalisatiereserve OCW	330.663	580.870
Te ontvangen bijdrage Nationale Postcode Loterij	500.000	500.000
Overlopende activa	180.176	74.597
Rente	8.541	7.814
Pensioenpremie	0	14.441
Overige vorderingen	88.191	77.506
	<u>1.744.569</u>	<u>2.525.128</u>

De egalisatiereserve OCW bestaat uit een te vorderen bedrag met betrekking tot een afgesloten contract over de opvang en verzorging van proefdieren. Op basis van een convenant, d.d. 3 juni 2003, afgesloten met het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschap namens de Staat der Nederlanden, wordt gedurende 30 jaar een vast jaarlijks bedrag aan subsidie ontvangen voor de opvang van chimpansees welke proefdier zijn geweest. De ontvangen subsidie minus de bestedingen ten behoeve van de opvang van de chimpansees wordt in de egalisatiereserve OCW verantwoord uit hoofde van vorderingen in verband met de verzorging van deze dieren in toekomstige jaren. Jaarlijks worden de werkelijke uitgaven getoetst aan de toegezegde subsidie, gerealiseerde voordelen of nadelen worden verantwoord via de egalisatiereserve OCW.

De post te ontvangen baten uit fondsenwerving bestaat uit te ontvangen legaten en nalatenschappen voor een bedrag van € 608.533 (in 2017 € 1.191.818). Hiervan is onbekend of de looptijd korter of langer dan 1 jaar is.

Onder de post overlopende activa zijn de volgende posten opgenomen:

	€
• vooruitbetaalde kosten	43.260
• debiteuren	51.139
• te ontvangen bedragen	82.012
• depot/borg	3.765
	<u>180.176</u>

In de overige vorderingen is opgenomen het voorschot van € 82.191 aan onze samenwerkingspartners inzake Born to be Wild. De looptijd van de overlopende activa, rente en overige vorderingen zijn korter dan 1 jaar.

10. LIQUIDE MIDDELEN

De liquide middelen zijn weggezet op direct opvraagbare spaarrekeningen bij diverse bankinstellingen. Onder de liquide middelen is een bankgarantie Spanje van € 50.000 verantwoord. AAP heeft niet de vrije beschikking over dit bedrag.

PASSIVA

11. RESERVES EN FONDSEN

Reserves	2018	2017
	€	€
12. Continuïteitsreserve		
Saldo per 1 januari	11.514.356	11.670.187
Mutatie boekjaar	-513.164	-155.831
Saldo per 31 december	11.001.192	11.514.356

AAP heeft een continuïteitsreserve gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat zij ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen. De Goede Doelen Nederland-norm voor de continuïteitsreserve bedraagt 1,5 maal de jaarlijkse kosten van de werkorganisatie. AAP kiest ervoor alle lasten van de organisatie toe te wijzen aan de werkorganisatie. Dit gezien het substantieel uitvoerende en arbeidsintensieve karakter van de activiteiten van AAP en de daarmee gepaard gaande langlopende verplichtingen ten aanzien van de zorg van de dieren (inclusief minimale instandhouding van daarvoor benodigde faciliteiten waaronder gebouwen en terreinen) en/of dienstverbanden.

In 2018 is voor het eerst een Reserve Financiering Activa Bedrijfsmiddelen gevormd, waardoor de continuïteitsreserve is gedaald ten opzichte van 2017. Hierdoor daalt het kengetal van 1,50 (2017) naar 1,33 in 2018.

	2018	2017
	€	€
13. Reserve financiering activa doelstelling		
Saldo per 1 januari	10.239.358	10.772.907
Mutatie boekjaar	-516.391	-533.549
Boekwaarde per 31 december	9.722.967	10.239.358

De reserve financiering activa doelstelling is een reserve ter grootte van de boekwaarde van de gebouwen voor de doelstelling per ultimo 2018 en is voor het eerst gevormd in 2009. Dit vermogen is vastgelegd in gebouwen voor de doelstelling.

	2018	2017
	€	€
14. Reserve financiering activa bedrijfsmiddelen		
Saldo per 1 januari	0	0
Mutatie boekjaar	1.077.423	0
Saldo per 31 december	1.077.423	0

De reserve financiering activa bedrijfsmiddelen is een reserve ter grootte van de boekwaarde van de gebouwen voor de bedrijfsmiddelen per ultimo 2018 en is voor het eerst gevormd in 2018. Dit vermogen is vastgelegd in gebouwen voor de bedrijfsmiddelen.

	Innovaties	Herstel arbeidsvoor- waarden	Almere	Primadomus	Totaal
	€	€	€	€	€
15. Bestemmingsreserve - overige					
Saldo per 1 januari 2018	250.000	250.000	147.000	536.000	1.183.000
Mutatie boekjaar	-68.842	-120.000	8.000	13.000	-167.842
Saldo per 31 december 2018	181.158	130.000	155.000	549.000	1.015.158

Innovaties

Het bestuur heeft een bestemmingsreserve gevormd voor innovaties om de impact van onze doelstelling te vergroten. Dit betreft innovaties op het gebied van Opvang & Rehabilitatie, Wetgeving & Beleid en (het herstel van) fondsenwerving.

Herstel arbeidsvoorwaarden

Het bestuur heeft een bestemmingsreserve gevormd om, conform de arbeidsvoorwaarden zoals bescheven in het beloningsbeleid (zie pagina 18), een eindejaarsuitkering uit te kunnen betalen aan het personeel in Almere.

Almere

Het bestuur heeft een bestemmingsreserve gevormd ten behoeve van toekomstige aanpassingen aan de gebouwen en aanschaf van inventaris in Almere.

Primadomus

Ten behoeve van de verdere ontwikkeling van de opvang, verzorging en herplaatsing van groepen dieren in de vestiging Primadomus heeft het bestuur een reserve gevormd voor toekomstige aanpassingen in gebouwen alsmede aanschaf van inventaris. Ook is een reserve gevormd voor het verbeteren van de energievoorziening. De capaciteit van de huidige zonnepanelen blijkt te laag, waardoor de generator te veel wordt ingezet. Dit budget kan ook worden gebruikt om geïnstalleerde systemen of gebouwen energie efficiënter te maken (dit geldt met name voor de twee oudste modulo's A en B), om daarmee de energiebehoefte te verlagen.

	Air Miles- campagne
	€
16. Bestemmingsfonds	
Saldo per 1 januari 2018	0
Toevoeging	180.000
Ontrekking	0
Saldo per 31 december 2018	180.000

Er is een bestemmingsfonds gevormd met gelden die afkomstig zijn van een Air Miles-campagne, waarbij donateurs hun bijna verlopen Air Miles konden schenken aan AAP. Deze inkomsten zijn bestemd voor de Apeneilanden, het Chimpanseecomplex en Big Cats.

	Voorziening Jubileum
	<u>€</u>
17. Voorzieningen	
Saldo per 1 januari 2018	45.357
Dotatie	13.090
	<u>58.447</u>
Onttrekking	-10.114
Vrijval	0
	<u>48.333</u>
Saldo per 31 december 2018	<u><u>48.333</u></u>

Van deze voorziening jubileumuitkering is een bedrag van € 43.268 als langlopend (langer dan een jaar) aan te merken.

18. KORTLOPENDE SCHULDEN

De kortlopende schulden hebben een resterende looptijd van korter dan een jaar. De reële waarde van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan.

19. OVERLOPENDE PASSIVA

	<u>31 dec. 2018</u>	<u>31 dec. 2017</u>
	€	€
Bijdrage Nationale Postcode Loterij – project Born to be Wild	906.290	1.144.224
Vooruit ontvangen bedragen	109.880	181.410
Borg huizen en Blauwe Kantoor	8.170	12.164
	<u>1.024.340</u>	<u>1.337.798</u>
	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Verloopstaat project Born to be Wild	€	€
Saldo per 1 januari	1.144.224	0
Ontvangst NPL-bijdrage project Born to be Wild		1.335.000
Kosten gemaakt voor:		
- beschermen: voorkomen stropen berberapen en opvang berberapen	-120.061	-85.410
- verankeren: handhaven en monitoren	-47.300	-2.423
- verduurzamen: borging en bescherming leefgebied berberapen	-23.371	0
- projectcoördinatie	-15.095	-17.246
- communicatie	-32.107	-85.697
	<u>906.290</u>	<u>1.144.224</u>
Saldo per 31 december	<u><u>906.290</u></u>	<u><u>1.144.224</u></u>

De vooruit ontvangen bedragen hebben betrekking op afgesloten contracten met betrekking tot de toekomstige opvang, verzorging en herplaatsing van proefdieren.

20. OVERIGE KORTLOPENDE SCHULDEN

	31 dec. 2018	31 dec. 2017
	€	€
Vakantiegeld en vakantiedagen	251.152	253.975
Nog te betalen kosten	34.055	32.894
Pensioenpremie	1.544	0
Overige	50.055	49.596
	336.806	336.465

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Rechten

Nalatenschappen

Op basis van de nieuwe RJ650 dienen nalatenschappen met vruchtgebruik in bepaalde gevallen gewaardeerd te worden. Om dit te kunnen bepalen heeft Goede Doelen Nederland een handreiking gepubliceerd. Uit het toepassen van deze handreiking op de 8 aan AAP toegekende nalatenschappen waarbij sprake is van vruchtgebruik, is gebleken dat deze niet behoeven te worden gewaardeerd.

Pacht

In 2012 is met Staatsbosbeheer een pachtovereenkomst gesloten voor € 36.300 per jaar voor een periode van 30 jaar. Na een periode van 10 jaar kan de canon worden aangepast.

Opvang proefdieren

AAP heeft in opdracht van de Staat der Nederlanden de huisvesting en verzorging op zich genomen van 28 chimpansees welke proefdier zijn geweest in het Biomedical Primate Research Centre te Rijswijk. Het aantal te verzorgen dieren per ultimo 2018 is 24. In het Convenant zijn de overdracht, huisvesting, verzorging en behandeling van de chimpansees van het BPRC vastgelegd. Het Convenant is op 3 juni 2003 namens de Staat der Nederlanden ondertekend door de Minister van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap (OCW) mede namens de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). De verwachting is dat de verzorging van deze chimpansees tot circa 2036 duurt. AAP verkrijgt van het ministerie van OCW hiervoor gedurende 30 jaar een vergoeding. Het complex is in 2006 in gebruik genomen.

Meerjarige financiële verplichtingen

Ultimo boekjaar zijn de contractuele verplichtingen als volgt te specificeren:

Te betalen:	
Binnen één jaar	513.054
Tussen één en vijf jaar	224.104
Meer dan vijf jaar	0
Totaal	€ 737.158

De vijf contracten die de grootste financiële impact hebben zijn: energiecontract, schoonmaakcontract, contract met betrekking tot afvoer afval, databasecontract en een samenwerkingscontract op Europees niveau.

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

BATEN

	Realisatie 2018	Begroot 2018	Realisatie 2017
	€	€	€
21. Baten van particulieren			
Donaties	2.039.310	2.075.000	2.084.552
Legaten / nalatenschappen	2.082.554	1.736.000	2.040.778
Spaarproducten particulieren	804.240	500.000	439.345
Adopties particulier	499.870	475.000	504.210
Mailingen/ acties	393.157	115.000	121.793
Lijfrentescheking	332.277	300.000	276.556
Baten uit acties derden	30.376	30.000	40.002
Geoormerkte donaties Almere	9.725	10.000	3.064
Geoormerkte donaties Primadomus	110	10.000	0
	6.191.619	5.251.000	5.510.300
22. Baten van bedrijven			
Donaties	19.801	35.000	27.149
Bedrijfsadopties	21.095	25.000	22.307
Sponsoring in natura	25.787	25.000	25.976
Geoormerkte donaties Almere	7.484	0	0
Mailingen/ acties	447	0	148
Baten uit acties derden	354	15.000	689
Spaarproducten bedrijven	0	20.000	0
Incidentele sponsoring	0	0	0
	74.967	120.000	76.269
23. Baten van loterijorganisaties			
Nationale Postcode Loterij	737.934	995.047	690.776
	737.934	995.047	690.776
24. Baten van subsidies van overheden			
Ministerie van OCW, dekking exploitatiekosten	781.793	769.906	791.565
Europese subsidie	121.129	113.700	129.258
Gemeentelijke subsidie	0	0	3.200
	902.922	883.606	924.023
25. Baten van andere organisaties zonder winststreven			
Baten van andere organisaties zonder winststreven	157.464	120.000	126.279
	157.464	120.000	126.279

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
	€	€	€
26. Baten als tegenprestatie voor levering producten en/of diensten			
Declaratie verzorgingskosten	124.448	82.700	129.491
Educatie lidmaatschappen	39.155	15.000	23.980
Verhuur Blauwe Kantoor/Viscontistraat/beheerderswoning	25.600	24.600	25.789
Omzet artikelen	1.521	25.000	15.926
Resultaat verkoop inventaris	80	0	0
	190.804	147.300	195.186
27. Overige baten			
Teruggaaf energiebelasting	32.135	5.000	21
Bedrijfskortingen	51.059	21.982	33.726
Overige baten	12.386	10.200	13.337
	95.580	37.182	47.084
Som van de baten	8.351.291	7.554.135	7.569.917
LASTEN			
	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
	€	€	€
28. Personeelskosten			
Salarissen	3.415.352	3.237.695	3.245.199
Sociale lasten	666.382	618.168	613.482
Pensioenlasten	284.371	303.834	293.054
Overige personeelskosten	418.421	510.274	293.165
	4.784.526	4.669.971	4.444.900
Loonkostensubsidies	-8.356	-4.800	-4.784
	4.776.170	4.665.171	4.440.116
Personeelsleden in aantallen			
Regulier betaalde medewerkers werkzaam in Nederland	93	94	95
Regulier betaalde medewerkers werkzaam buiten Nederland	21	22	22
i/d-regeling	1	1	1
	115	117	118
Personeelsleden in fulltime equivalenten			
Regulier betaalde medewerkers werkzaam in Nederland	69	68	71
Regulier betaalde medewerkers werkzaam buiten Nederland	19	19	18
i/d-regeling	1	1	1
	89	88	90

BEZOLDIGING DIRECTEUR/BESTUURDER

De Raad van Toezicht heeft het bezoldigingsbeleid, de hoogte van de directiebeloning en de hoogte van de andere bezoldigingscomponenten vastgesteld. Het beleid wordt periodiek geactualiseerd. De laatste evaluatie was in 2018. Bij de bepaling van het bezoldigingsbeleid en de vaststelling van de beloning volgt AAP de Regeling Beloning directeuren van goede doelen ten behoeve van besturen en raden van toezicht (zie www.goededoelennederland.nl). De regeling geeft aan de hand van zwaartecriteria een maximumnorm voor het jaarinkomen. De weging van de situatie bij AAP leidde tot een BSD-score van 475 punten met een maximaal jaarinkomen van € 131.373 (1 fte voor 12 maanden). De beloning van de directeur/bestuurder van € 90.199 (0,80 fte voor 12 maanden) blijft binnen het geldende maximum van € 105.098 (0,80 fte voor 12 maanden).

Bezoldiging bestuur

Naam	David van Gennepe
Functie	Directeur / bestuurder

Dienstverband

Aard (looptijd)	onbepaald
Uren	standaard contractduur is 40 uur per week
Parttime percentage	80% = 32 uur per week
Periode	1 januari - 31 december

Bezoldiging (€)

Jaarinkomen	
bruto loon/salaris	65.541
vakantiegeld	5.243
eindejaarsuitkering	5.502
jubileumuitkering	0
variabel jaarinkomen	0
	<hr/>
	76.286
Belastbare vergoedingen/bijtellings	0
Pensioenlasten (werkgeversdeel)	13.912
Overige beloningen op termijn	0
Uitkeringen beëindiging dienstverband	0
	<hr/>
Totaal 2018	90.199
	<hr/> <hr/>
Totaal 2017 (opgenomen in jaarrekening 2017; inclusief sociale verzekeringslasten van € 9.486)	101.250
Totaal 2017 (op dezelfde wijze berekend als in 2018)	91.764

SPECIFICATIE EN VERDELING KOSTEN NAAR BESTEMMING 2018

DOELSTELLING

Opvang, verzorging en herplaatsing

LASTEN	Almere	Primadomus	Wetgeving en beleid
	€	€	€
Publiciteit en communicatie	18.308	7.689	601.442
Personeelskosten	2.213.786	1.251.589	478.544
Opvang en rehabilitatie	375.429	210.435	0
Huisvestingskosten	238.004	227.767	51.448
Kantoor- en algemene kosten	218.803	129.301	47.298
Kosten Raad van Toezicht			
Afschrijving en rente	413.932	313.652	13.186
Totaal	3.478.261	2.140.433	1.191.918

Toelichting op kostenverdeling

De kosten van de werkorganisatie worden toegerekend op basis van een verdeelsleutel die is gebaseerd op de tijdsbesteding van contractueel gebonden medewerkers. AAP kiest ervoor deze verdeelsleutel, daar waar kosten niet direct kunnen worden toegewezen, consistent toe te passen op de toerekening van alle kosten.

Wervings- kosten	Beheer en administratie	Realisatie 2018	Begroot 2018	Realisatie 2017
€	€	€	€	€
437.133	0	1.064.571	1.155.013	887.543
532.640	299.610	4.776.170	4.665.171	4.440.116
0	0	585.864	576.878	533.978
57.264	32.211	606.693	515.605	570.873
52.644	28.625	476.671	527.780	430.512
	987	987	3.000	1.041
14.677	8.256	763.702	760.610	802.579
1.094.358	369.689	8.274.659	8.204.057	7.666.641

KENGETALLEN

	Realisatie 2018	Begroting 2018	Realisatie 2017
A. Besteed aan doelstelling in procenten van de som van de baten	81,6%	89,3%	82,9%
B. Wervingskosten in procenten van de som van de geworven baten	13,6%	14,8%	14,1%
C. Kosten beheer en administratie in procenten van de som der lasten	4,5%	4,5%	4,6%
D. Besteed aan doelstelling in procenten van de som der lasten	82,3%	82,3%	81,9%

A. Het kengetal besteed aan de doelstelling in procenten van de baten is lager dan begroot, omdat de baten hoger zijn dan begroot (door hogere baten van particulieren).

B. Het kengetal wervingskosten in procenten van de som van de geworven baten is lager dan begroot door hogere geworven baten (door hogere baten van particulieren).

C. De beheer- en administratiekosten worden uitgedrukt als percentage van de totale lasten. De kosten van beheer en administratie zijn in vergelijking met 2017 gedaald.

D. Het totaal van de bestedingen aan de doelstelling wordt uitgedrukt als percentage van de som der lasten. In 2018 zijn zowel de bestedingen aan de doelstelling als de totale som der lasten hoger dan in 2017.

RESULTAAT SPAAR- EN BELEGGINGSVORMEN

	2018	2017	2016	2015	2014
	€	€	€	€	€
Beleggingen					
Dividend	6.570	6.448	6.232	10.235	13.458
Gerealiseerd koersresultaat	-237	0	0	-866	-1.758
Ongerealiseerd koersresultaat	-200	-6.902	175	-312	16.503
Bruto beleggingsresultaat	6.133	-454	6.407	9.057	28.203
Kosten beleggingen	449	2.139	4.684	3.731	3.064
Netto beleggingsresultaat	5.684	-2.593	1.723	5.326	25.139
Rendement beleggingen					
Gemiddeld rendement per jaar	2,85%	-1,26%	0,88%	2,20%	7,68%
Netto resultaat liquide middelen					
Spaarrekeningen en deposito's	8.599	8.253	20.383	43.959	85.456
Gemiddelde rendement beleggingen 2014-2018 in %		2,47%			
Gemiddelde rendement beleggingen 2014-2018 in €		7.056			
Gemiddeld netto resultaat liquide middelen 2014-2018 in €		33.330			

VERSCHILLENANALYSE

Toelichting op de balanspositie 2018 versus 2017

Ten opzichte van vorig jaar is de balanspositie gedaald. Aan de activazijde wordt de afname veroorzaakt door afschrijvingen van materiële vaste activa en een daling van de vorderingen, met name een daling van te ontvangen baten uit fondsenwerving. Daarnaast zijn de liquide middelen gestegen door baten van particulieren met name ontvangen nalatenschappen en spaarproducten.

Aan de passivazijde wordt de daling veroorzaakt door lagere overlopende passiva, met name vanwege het project Born to be Wild.

Toelichting op realisatie 2018 ten opzichte van de begroting 2018

Het resultaat 2018 is beter dan begroot. Dit komt enerzijds door hogere baten (€ 797.156) dan begroot en anderzijds hogere lasten (€ 70.602) dan begroot. De baten zijn voornamelijk hoger door hogere particuliere baten afkomstig van spaarproducten, mailingen en acties alsmede nalatenschappen. De lasten zijn hoger door een combinatie van hogere personeelskosten, huisvestingskosten en kosten van opvang en rehabilitatie.

Toelichting op realisatie 2018 ten opzichte realisatie 2017

In 2018 zijn de baten in totaliteit hoger dan in 2017. Met name de baten van particulieren zijn in 2018 hoger door hogere baten uit spaarproducten, mailingen en acties, nalatenschappen alsmede lijfrenteschekingen. De baten van loterijorganisaties zijn hoger door baten uit het project Born to be Wild.

De som van de lasten in 2018 is in alle kostencategorieën hoger dan in 2017 behalve bij de afschrijvingen.

Toelichting op het kasstroomoverzicht 2018

De kasstroom uit operationele activiteiten is in 2018 met name lager doordat enerzijds in 2017 een projectbijdrage van € 1.335.000 van de Nationale Postcode Loterij is ontvangen en anderzijds doordat in 2018 hogere baten van particulieren zijn ontvangen. De kasstroom uit investeringsactiviteiten is hoger dan begroot omdat een investering hoger is uitgevallen en een andere investering onvoorzien was. De netto kasstroom is positief door met name baten van particulieren. Samenvattend heeft dit een stijgend saldo van de liquide middelen ten opzichte van 2017 tot gevolg.

Almere, 21 maart 2019

*Directeur / bestuurder
D.R.O. van Gennep*

OVERIGE GEGEVENS

STATUTAIRE REGELING INZAKE DE WINSTBESTEMMING

Een eventueel overschot aan het einde van het boekjaar zal in de volgende jaren worden aangewend binnen de doelstelling van de stichting. Een voorstel hiertoe wordt gedaan door het bestuur en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

VOORSTEL RESULTAATBESTEMMING

Het positieve resultaat wordt aangewend voor de vorming van een nieuwe bestemmingsreserve financiering activa bedrijfsmiddelen alsmede een nieuw bestemmingsfonds. Daarnaast vinden toevoegingen plaats op de bestemmingsreserves Almere en Primadomus alsmede onttrekkingen van de bestemmingsreserve financiering activa doelstelling, bestemmingsreserve herstel arbeidsvoorwaarden en bestemmingsreserve innovaties. De mutatie op de diverse reserves wordt verrekend met de continuïteitsreserve (zie pagina 54).

GEBEURTENISSEN NA BALANSDATUM

Voor zover bekend zijn er geen gebeurtenissen na balansdatum die het vermelden waard zijn.

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van toezicht en het bestuur van Stichting AAP, Opvang voor Uitheemse Dieren.

A. VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Stichting AAP, Opvang voor Uitheemse Dieren (hierna: AAP) te Almere gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting AAP per 31 december 2018 en van het resultaat over 2018 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2018;
2. de staat van baten en lasten over 2018; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van AAP zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het voorwoord raad van toezicht
- het bestuursverslag;
- de verantwoording raad van toezicht
- de overige gegevens
- de exploitatiebegroting 2019

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de controle of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag, in overeenstemming met RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties.

C. BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 650 Fondsenwervende Organisaties. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen, of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid

in geschrijfte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de organisatie;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is, tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de organisatie haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om in onze controleverklaring aandacht te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze controleverklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 28 maart 2019

Dubois & Co. Registeraccountants

J.J.M. Huijbregts RA

EXPLOITATIEBEGROTING 2019

(op basis van nieuwe richtlijn RJ650)

	Begroting 2019	Realisatie 2018
	€	€
BATEN		
Baten van particulieren	5.629.000	6.191.619
Baten van bedrijven	75.000	74.967
Baten van loterijorganisaties	1.000.000	737.934
Baten van subsidies van overheden	976.048	902.922
Baten van andere organisaties zonder winststreven	150.000	157.464
Som van geworven baten	7.830.048	8.064.907
Baten als tegenprestatie voor levering producten en/of diensten	120.041	190.804
Overige baten	39.545	95.580
Som van baten	7.989.634	8.351.291
Besteed aan doelstellingen		
Doelstelling opvang, verzorging en herplaatsing Almere	3.630.501	3.478.261
Doelstelling opvang, verzorging en herplaatsing Primadomus	2.219.691	2.140.433
Wetgeving en beleid	1.504.478	1.191.918
	7.354.670	6.810.612
Wervingskosten	1.123.072	1.094.358
Kosten beheer en administratie	383.159	369.689
Som der lasten	8.860.902	8.274.659
Saldo vóór financiële baten en lasten	-871.268	76.631
Saldo financiële baten en lasten	5.675	-16.607
Resultaat	-865.593	60.025

	Begroting 2019	Realisatie 2018
KENGETALLEN		
A. Besteed aan doelstelling in procenten van de som van de baten	92,1%	81,6%
B. Wervingskosten in procenten van de som van de geworven baten	14,3%	13,6%
C. Kosten beheer en administratie in procenten van de som der lasten	4,3%	4,5%
D. Besteed aan doelstelling in procenten van de som der lasten	83,0%	82,3%

In 2019 is voor een bedrag van € 347.000 aan investeringen voorzien. Hiervan is € 292.000 voor bedrijfsmiddelen bestemd en € 55.000 voor de doelstelling.

In 2018 is een groter bedrag aan Air Miles ontvangen dan verwacht vanwege de Air Miles-actie omtrent vervallen punten; voor 2019 verwachten we deze extra opbrengsten niet. Daarom zijn de totale baten van particulieren lager begroot dan de realisatie in 2018.

In de baten van loterijorganisaties is € 500.000 opgenomen voor het project "Born to be Wild"; tegelijkertijd is hetzelfde bedrag ook in de kosten verantwoord.

In het jaarverslag wordt onder Blik op de toekomst nadere toelichting gegeven op de begroting 2019.

